

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Mr Hendrik MARCK †

In vele middens zal het onverwacht overlijden van Mr Hendrik Marck een diepe ontroering hebben verwekt. Zijn rijkgevuuld leven bewoog zich inderdaad op meer dan één plan.

In de politiek was hij een zeer vooraanstaande figuur. Sedert vele jaren bleef hij onafgebroken lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers; hij oefende er het ambt uit van quaestor en maakte meer dan eens deel uit van de ministerraad. Met onafgebroken ijver vervulde hij steeds met dezelfde nauwgezetheid zijn politieke taak en hij had zich in het Parlement een zeer hoog aanzien weten te verwerven. Aan de partij, waarvan hij de idealen beleed, betuigde hij een onbeperkte toewijding en een grenzeloze offervaardigheid. Oprechte volksliefde, volstrekte onbaatzuchtigheid en jeugdig idealisme waren de drijfveren die zijn politiek leven bepaalden.

Als advocaat der Antwerpse balie was Mr Marck een onvermoeibaar werker die zich geen inspanning ontzag voor de verdediging der belangen die hem werden toevertrouwd. Grote of kleine zaken konden in gelijke mate rekenen op zijn hardnekkige vlijt en zijn taal door-drijvingsvermogen; een uitgebreide cliënteel bleef hem trouw en dankbaar. Hij heeft geleit in talrijke sensationele assisenzaken en wist dan zo dikwijls de juiste toon te treffen om met de eenvoudigste middelen een diepe emotie te verwekken of om met argumenten van gezond verstand de overtuiging mee te slepen. Het zal voor zijn confraters een pijnlijke leegte zijn hem niet meer aan de balie te ontmoeten waar hij, met de enigszins schorre stem, maar steeds met het vuur der innige bezieling, zijn stelling verdedigde.

Mr Marck was een groot parlementair en een groot advocaat.

Maar de betreurde overledene was vooral een groot Vlaming en als dusdanig heeft Mr Marck recht op de onvergankelijke dankbaarheid van heel de Vlaamse rechtswereld.

Het is inderdaad in de eerste plaats aan hem te danken dat de wet van 15 juni 1935 op de vervlaamsing van het gerecht tot stand is gekomen. Niemand heeft zich meer dan hij ingespannen opdat alle hinderpalen, die tegen deze wet werden aangevoerd, zouden worden

opgeruimd. Mr Marck was de verslaggever van de kamercommissie bij de behandeling van het wetsontwerp op het gebruik der talen in gerechtszaken en hij heeft in deze hoedanigheid een werkkraft, een vast beleid en een onwrikbaarheid aan de dag gelegd, die, na oneindige discussies, uiteindelijk hebben geleid tot het stemmen van de wet.

Voorzeker, de vervlaamsing van het gerecht was een eis van de Vlaamse beweging, die in elk geval zou zijn verwezenlijkt geworden; doch het is stellig dat zonder Mr Marck wij niet een zo volmaakte wet zouden hebben zien tot stand komen als deze welke thans sedert meer dan 20 jaar van toepassing is. Vele jongeren hebben deze strijd om de vervlaamsing van het gerecht niet mede beleefd en geven zich er thans geen rekenschap van wat de Vlamingen in deze aangelegenheid aan de tussenkomst van Mr Marck te danken hebben. Met een niet falende tactiek en tevens een moedige onverzettelikheden, heeft hij stuk voor stuk de nuttige teksten kunnen doen stemmen. Hij heeft zich handig en soepel getoond; doch heeft nooit toegegeven op enig essentieel punt. Hij heeft het er vooral op aangelegd dat de wet op het gebruik der talen in gerechtszaken zou voorzien worden van de zo noodzakelijke sanctie, die de waarborg is van haar toepassing, namelijk de nietigheid van alle proceduurhandelingen die gesteld worden in strijd met haar bepalingen. Het is dan ook volkomen terecht dat, na het stemmen van de wet, het Rechtskundig Weekblad aan deze belangrijke gebeurtenis een artikel wijdde onder de titel « De wet Marck ».

Wat Mr Marck hier verwezenlijkt heeft geeft hem recht op de blijvende dankbaarheid van alle Vlamingen en zijn werk als verslaggever der wet op het gebruik der talen in gerechtszaken verzekert hem een vooraanstaande plaats in de geschiedenis der Vlaamse beweging.

Het is dan ook met pijnlijke verslagenheid dat wij het onverwacht overlijden hebben vernomen van deze zo verdienstelijke man.

Het Rechtskundig Weekblad biedt aan zijn nabestaanden de uitdrukking aan van zijn oprechte deelneming in hun rouw.

De Redactie

Het Waarborgfonds, het Belgisch bureau der Automobielverzekeraars en de Grensverzekering

Men weet dat wij sinds een twintigtal jaar op het gebied van verplichte verzekering een fragmentarische wetgeving bezitten die in haar meest recente opstelling toepasselijk is op de diensten van betaald personenvervoer (autobussen, autocars, taxis) en op de voertuigen, bestemd tot het vervoer van zaken zowel voor eigen als voor andermans rekening. Sinds de op 1 januari 1957 in werking getreden wet van 1 juli 1956 zijn motorrijtuigen op de openbare wegen en op terreinen, die toegankelijk tot het verkeer zijn voor het publiek en voor een zeker aantal personen, die het recht hebben om er te komen, slechts toegelaten, indien de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe zij aanleiding kunnen geven, gedekt is door een verzekering. Deze bepaling zal nochtans slechts vanaf 1 januari 1958 van toepassing zijn voor de fietsen met hulpmotor van minder dan 50 cc.

Deze wet zou haar doel — de beschutting, in de mate van het mogelijke, van de personen en van het vermogen der landzaten en der vreemdelingen, die zich op de nationale bodem bevinden — niet bereiken, indien de invoering der verplichte verzekering niet aangevuld was door de oprichting van drie nieuwe lichamen: een gemeenschappelijk waarborgfonds, een bureau voor de afgifte van internationale bewijzen van verzekering en een maatschappij voor verzekeringen aan de grens.

* * *

A. Het gemeenschappelijk waarborgfonds.

1. Juridische grondslag en statuten.

Ieder motorvoertuig, dat op het Belgisch grondgebied verkeert, moet gedekt zijn door een verzekering, gesloten bij een door de Koning toegelaten verzekeraar en de toelating van de verzekeraar is afhankelijk van zijn toetreding tot een gemeenschappelijk waarborgfonds (wet van 1 juli 1956, artikel 2, § 1 en 15, § 1).

Het Waarborgfonds vindt zijn juridische grondslag in artikel 16 der wet van 1 juli 1956: « Wanneer het motorrijtuig niet geïdentificeerd is of de burgerrechtelijke aansprakelijkheid met betrekking tot het rijtuig niet gedekt is door een verzekering overeenkomstig de bepalingen van deze wet, kunnen de personen, benadeeld door het gebruik van dit rijtuig, tegenover het gemeenschappelijk waarborgfonds, voor de vergoeding van hun lichamelijke schade, een recht op schadeloosstelling doen gelden, waarvan de Koning de toekenningsvoorwaarden en de omvang bepaalt ».

Een koninklijk besluit van 5 januari 1957 bepaalt, tegenover het gemeenschappelijk waarborgfonds, de toekenningsvoorwaarden en de omvang van het recht op schadeloosstelling dezer benadeelde personen (Staatsblad van 10 januari 1957).

De statuten van het Waarborgfonds zijn in het Staatsblad van 10 februari 1957 verschenen.

Het Fonds is opgericht voor onbeperkte duur en zijn zetel is gevestigd te Brussel, 7, Guimardstraat.

Het Fonds heeft als doel, in de voorwaarden waarover verder spraak, de slachtoffers van ongevallen schadeloos te stellen, die geen verhaal bezitten tegen een verzekeraar, hetzij omdat het voertuig niet geïdentificeerd is, hetzij omdat het door geen verzekering

gedekt is, hetzij omdat de dader van het ongeval zich door diefstal of geweldpleging van het voertuig heeft meester gemaakt.

Niet iedereen kan met de rechtvaardiging van het Waarborgfonds, juridisch gesproken, instemmen. Men ziet werkelijk niet in op welke juridische beweegredenen de wetgever zich steunt om de gevolgen van de aansprakelijkheid van weinig angstvallige, om niet te zeggen misdadige bestuurders, te doen dragen door de verzekeraars, d.i. door de gemeenschap van automobielbezitters, die hun verplichtingen naleven en zich voorzichtig en nauwgezet gedragen.

De wetgever heeft zich ongetwijfeld laten leiden door de bekommernis, om een einde te stellen aan de tragische toestanden van voorheen, wanneer de dader van een ongeval de vlucht nam om aan de vaststellingen te ontsnappen of wanneer hij niet verzekerd was. Precies de niet-verzekerde bestuurders waren doorgaans totaal overwegend. Ongetwijfeld mag gezegd, dat het Waarborgfonds beantwoordt aan een maatschappelijke nood van deze tijd. Niettegenstaande de wet op de verplichte verzekering zullen er immers altijd autodieven zijn en gewetenloze bestuurders die de straffeloosheid door de vlucht zoeken en anderen die het leven van hun evenmens offeren om aan de betaling van een verzekeringspremie te ontsnappen...

De financiële lasten van het Waarborgfonds worden gedragen door de contributies en andere bijdragen zijner leden, dit zijn de toegelaten verzekeringsmaatschappijen. Deze lasten zullen vanzelfsprekend door de verzekeringsmaatschappijen overgebracht worden op de verzekeren in de vorm van premieverhogingen, die per slot van rekening helemaal het uitzicht hebben van een soort solidariteitsbelasting.

Kan het Waarborgfonds gelijkgesteld worden met een verzekeraar? Neen, want het komt niet vóór in de definitie van de verzekeraar, die we vinden in artikel 1 van de wet van 1 juli 1956. We zullen echter op deze kwestie terugkomen.

Het Waarborgfonds neemt in zijn statuten de titel aan van « onderlinge vereniging van verzekeringen »; het heeft geen winstgevend doel, want de te veel geheven contributies worden aan de aandeelhouders uitgekeerd bij de sluiting van het boekjaar. Het Waarborgfonds schijnt veeleer een instelling van openbaar nut, een openbare dienst te zijn, al is het in feite niets meer dan een uitvloeisel van de tot de autoverzekering toegelaten verzekeringsbedrijven. Dit opzoeken naar de juridische aard van het Waarborgfonds is van belang op het gebied van de procedure, zoals we verder zullen zien.

2. Wie kan tegen het Waarborgfonds rechten doen gelden?

Artikel 16 van de wet van 1 juli 1956 geeft het antwoord: « de personen, benadeeld door het gebruik van het motorrijtuig, ... ».

Artikel 1 van dezelfde wet definieert de *benadeelde personen*: « zij die schade hebben geleden welke grond oplevert voor toepassing van deze wet, alsmede hun rechtverkrijgenden ».

Door *rechtverkrijgenden* zijn bedoeld zij allen, die een eigen recht of een recht van de benadeelde persoon in hun voordeel kunnen inroepen.

Om tegen het Waarborgfonds rechten te doen gelden, moet de schade het gevolg zijn van «het gebruik van een motorrijtuig».

Een motorrijtuig is, altijd naar de definitie van artikel 1 van de wet van 1 juli 1957, «een rij- of voertuig, bestemd om zich over de grond te bewegen en dat door een mechanische kracht kan worden gedreven, zonder aan spoorstaven te zijn gebonden; de aanhangwagen, al dan niet met het rij- of voertuig verbonden, wordt als een deel daarvan aangemerkt». Deze omschrijving is zeer breed. De uitdrukkelijke *mechanische kracht* wijst niet enkel op de motorvoertuigen, maar ook op de voertuigen, die worden of kunnen worden gedreven door om het even welke andere mechanische kracht (de atomische bijvoorbeeld), met uitsluiting van de menselijke of dierlijke duw- of trekkracht. Door de bepaling dat het voertuig door een mechanische kracht moet *kunnen worden gedreven*, heeft de wetgever met de vinger aangewezen, dat eveneens is gedekt de schade, veroorzaakt door een voertuig waarvan de mechanische kracht momenteel of toevallig niet in werking is, bijvoorbeeld een voertuig met motordefect of een met de hand voortgeduwd motorrijtuig.

De uitdrukking «bestemd om zich over de grond te bewegen» wijst er op, ten eerste dat het voertuig niet noodzakelijk in beweging moet zijn, vervolgens dat zijn uitgesloten de vliegtuigen, luchtschepen, motorschepen en -boten, die nochtans ook door een mechanische kracht worden gedreven.

Wat de aanhangwagen betreft, het was ook nodig deze op gelijke voet te zetten met het voertuig, zelfs wanneer hij daarmee niet verbonden is, vermits de aanhangwagen eveneens moet verzekerd zijn.

Hebben ten slotte geen recht op schadeloosstelling vanwege het Waarborgfonds, degenen die benadeeld zijn door :

a) rij- of voertuigen, die aan spoorstaven zijn gebonden (wat natuurlijk niet het geval is met trolleybussen);

b) motorvoertuigen, zoals tractors, stoomwalsen, hefkranvoertuigen en andere rollende werktuigen, wanneer zij niet bestemd zijn (al ware het slechts tijdelijk (om zich te bewegen over de openbare weg en de terreinen, die toegankelijk zijn voor het publiek en voor een zeker aantal personen, die het recht hebben om er te komen (artikel 2, § 1 der wet van 1 juli 1956);

c) de voertuigen van het Corps diplomatique, die door de diplomatieke onschendbaarheid beschermd zijn en niet hoeven verzekerd te zijn;

d) in het algemeen alle voertuigen, die niet hoeven verzekerd te zijn bij een erkend verzekeraar (zie onder n° 3, 2).

3. Voor welke schade kan men tegen het Waarborgfonds optreden?

Artikel 16 van de wet van 1 juli 1956 bepaalt : enkel «voor de vergoeding van hun lichamelijke schade». Er kan dus geen sprake zijn van vergoeding van schade aan roerende of onroerende goederen.

De regering is van oordeel, dat de uitbreiding der waarborg tot de zuiver stoffelijke schade het evenwicht van haar vooruitzichten zou verstoren. Zij vreest, dat gewetenloze lieden zouden voorwenden, dat uit eigen onvoorzichtigheid of onhandigheid ontstane schade is veroorzaakt door een niet geïdentificeerde bestuurder. Mogelijk bedrog wordt op die wijze

belet. Het Waarborgfonds, waarvan de sociale betekenis niet kan ontkend worden, is overigens niet geschapen voor de vergoeding van weinig belangrijke schade, waarbij nog komt dat dergelijke lasten niet in evenredigheid zouden zijn met het nagestreefde doel en de leefbaarheid van de nieuwe instelling in gevaar zouden brengen.

De equivalente uitdrukkingen «*lichamelijke schade*» (wet van 1 juli 1956, artikel 16) en «*schade voortvloeiende uit lichamelijke letsels*» (K.B. van 5 januari 1957, artikel 1), moeten in de breedste zin worden opgevat. De lichamelijke benadeelde mag niet enkel de geleden materiële schade (salaris- of winstverlies, hospitalisatie-, dokters- en apothekerskosten), maar ook vergoeding voor morele schade vorderen.

Men zou wellicht, met betrekking tot de dokters- en apothekerskosten en de hospitaalkosten, het tegenovergestelde kunnen beweren, doch wij menen dat onze interpretatie geldig is, vermits deze kosten de rechtstreekse en noodzakelijke gevolgen zijn van de lichamelijke letsels.

Alleen de schade aan klederen is uitgesloten, naar onze mening, omdat deze schade ook kan ontstaan zonder met lichamelijke letsels gepaard te gaan.

Wij moeten hieraan nog toevoegen dat het waarborgfonds de door het slachtoffer geleden schade niet volledig moet vergoeden, wanneer er andere bronnen van schadeloosstelling bestaan. Daarom voorziet artikel 3 van het K.B. van 5 januari 1957 dat de tussenkomst van het Waarborgfonds — dat enkel de gemeenschappelijke vergoedingen verschuldigd is, verminderd wordt met de vergoedingen, die aan het slachtoffer toekomen krachtens de wetgeving op de arbeidsongevallen en op de verzekering tegen ziekte en invaliditeit. Wanneer een werknemer slachtoffer is van een ongeval, wordt hij eerst vergoed door zijn wetverzekeraar, terwijl het Waarborgfonds slechts het verschil zal betalen, indien de aan het slachtoffer toekomende gemeenschappelijke vergoedingen deze, die verschuldigd zijn krachtens de wetgeving op de arbeidsongevallen, overtreft.

Hieruit volgt, dat de arbeidgevers, de instellingen van maatschappelijke verzekering en de wet-verzekeraars geen subrogatoire vordering bezitten tegen het Waarborgfonds.

4. Welke ongevallen kunnen aanleiding geven tot verhaal tegen het Waarborgfonds?

Artikel 1. van het K.B. van 5 januari 1957 stelt als eerste voorwaarde, dat de schade *in België* moet veroorzaakt zijn. Is dus uitgesloten het geval van personen, die in het buitenland vervoerd worden door een in België ingeschreven voertuig.

Het Waarborgfonds komt tussen in drie wel bepaalde gevallen :

A. Wanneer het betrokken voertuig niet verzekerd is overeenkomstig de bepalingen van de wet van 1 juli 1956.

Het is van belang ontbloot, dat de dader van het ongeval Belg of vreemdeling is, dat het betrokken voertuig in België of elders ingeschreven is.

Het spreekt vanzelf dat het Waarborgfonds niet gehouden is in geval van staking van betaling van een in België toegelaten verzekeraar, want het Waarborgfonds heeft niet voor doel het slecht beheer der verzekeraars weer goed te maken. De tekortkoming van een verzekeraar is overigens onwaarschijnlijk, vermits

de verzekeraars aan een strenge staatscontrole onderworpen zijn.

De buitenlandse bestuurder integendeel, die in België rijdt zonder groene kaart (internationaal bewijs van verzekering) of met een verlopen groene kaart, wordt als niet-verzekerd beschouwd, zelfs als hij in zijn eigen land verzekerd is. Al kan zulks zonderling schijnen, het Waarborgfonds zal in dat geval de lichamelijke schade, door deze vreemdeling in België veroorzaakt, betalen, maar het zal een verhaal uitoefenen tegen deze vreemdeling of zijn buitenlandse verzekeraar. Indien deze laatste onvermogen is, zullen wij het enige geval ontmoeten, dat het Waarborgfonds in feite het onvermogen van de verzekeraar dekt.

B. Wanneer de dader van het ongeval de vlucht neemt en noch de bestuurder noch het voertuig geïdentificeerd zijn.

De benadeelde persoon moet bewijzen dat het ongeval veroorzaakt is, niet alleen door een onbekende of een niet geïdentificeerd voertuig, maar ook door een voertuig dat aan de verplichte verzekering onderworpen is. Bovendien moet niets laten vermoeden, dat het bedoeld voertuig eigendom is van een der instellingen, die naar luid van artikel 14 van de wet van 1 juli 1956 geen verzekering hoeven aan te gaan: de Staat, de Regie van Telegraaf en Telefoon, de Regie der Luchtwegen, de Regie der Rijksschool- en vriesdiensten, de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen en de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, alsmede de instellingen van openbaar nut voor gemeenschappelijk vervoer aan wie de Koning vrijstelling van verzekering heeft verleend. Al deze instellingen verzekeren zichzelf en hun voertuigen vertonen uiterlijke kentekens waardoor ze meestal door de getuigen kunnen onderscheiden worden.

Het is ten slotte klaar, dat het Waarborgfonds van zijn verplichting zal ontlast zijn, indien het voertuig, dat tot het ongeval aanleiding heeft gegeven, later geïdentificeerd wordt, behalve wanneer het niet verzekerd is.

C. Wanneer het ongeval is veroorzaakt door een bestuurder, die zich door diefstal of geweldpleging van het voertuig meester heeft gemaakt.

In dat geval is inderdaad het betrokken voertuig niet verzekerd, zelfs indien er een verzekeringscontract bestaat, vermits artikel 3 van de wet van 1 juli 1956 bepaalt dat « de verzekering de burgerlijke aansprakelijkheid niet dekt van hen die zich door diefstal of » geweldpleging de macht over het motorrijtuig hebben » verschaft. »

De verzekerde (eigenaar of houder van het voertuig) moet bewijzen dat de bestuurder, die het ongeval heeft veroorzaakt, zich van het voertuig door diefstal of geweldpleging meester heeft gemaakt, zoniet is de verplichting van vergoeding der schade niet ten laste van het Waarborgfonds, maar van de verzekeraar.

Belangrijke opmerking: het Waarborgfonds heeft geen verplichting tegenover het slachtoffer, wanneer de bestuurder zich door diefstal of geweldpleging heeft meester gemaakt van een voertuig, dat toebehoort aan de Staat, de Regie van Telegraaf en Telefoon, de Regie der Rijksschool- en vriesdiensten, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, alsook aan de instellingen van openbaar nut voor gemeenschappelijk vervoer, die door Koninklijk Besluit van de verzekering zijn vrijgesteld. Dit is logisch, want de Staat, de diverse Regies en andere instellingen, die van het hun toe-

gekend recht om geen verzekering te sluiten gebruik maken, hebben ten aanzien van de benadeelde de verplichtingen die aan het waarborgfonds zijn opgelegd (wet van 1 juli 1956, artikel 14, § 1, al. 2). Door deze wetsbepaling is definitief een einde gesteld aan de erbarmelijke toestand van degenen, die eertijds slachtoffer waren o.m. van militairen die zich meester maakten van legervoertuigen of met deze voertuigen de grenzen van hun opdracht overschreden. De rechtbanken beslisten immers geregeld dat de weerspannige of ongehoorzame militairen, die van de hun opgelegde reisroute afweken, hun hoedanigheid van staatsorganen verloren en dat bijgevolg de Staat voor de schadelijke gevolgen van hun handelingen niet burgerlijk verantwoordelijk was.

We stippen terloops nog aan, dat de verzekering haar uitwerking behoudt, indien bewezen is, dat de eigenaar of de houder van het voertuig een persoonlijke fout heeft begaan, die noodzakelijk verband houdt met de door de dief veroorzaakte schade.

5. Wie zijn van het recht op uitkering uitgesloten?

De opsomming van dezen, die tegen het Waarborgfonds geen recht kunnen opvorderen, blijkt uit artikel 4 van het K.B. van 5 januari 1957:

1) De eigenaar, de houder of de bestuurder van het niet verzekerde motorrijtuig dat de schade heeft veroorzaakt;

2) wanneer de eigenaar of de houder van het motorrijtuig dat de schade heeft veroorzaakt, een vennootschap, een vereniging of een inrichting met rechtspersoonlijkheid is, de schuldige (d.z. de aan de niet-verzekering schuldige) beheerders, zaakvoerders of vennoten;

3) de echtgenoot van de persoon bedoeld in de vorige nummers, alsmede hun bloed- en aanverwanten in de rechte linie, mits dezen bij hen inwonen en door hen worden onderhouden.

Het zou inderdaad onredelijk zijn, indien individuen en hun naastbestaanden, die de wet op de verplichte verzekering in haar voornaamste bestanddeel met de voeten treden, voordeel konden hebben van een alleenstaande beschikking van dezelfde wet.

4) De personen die tegen de aansprakelijke dader geen andere vordering hebben dan die welke hun is toegekend door de wetgeving op de arbeidsongevallen of op de ongevallen overkomen op de weg van en naar het werk.

Dit is een toepassing van het principe dat het Waarborgfonds geen of beperkte verplichtingen heeft tegenover de benadeelde personen, wanneer de verplichting tot schadevergoeding van de aansprakelijke dader vervangen is door een forfaitaire, wettelijke verplichting van een wet-verzekeraar of van instellingen der maatschappelijke zekerheid.

6. Het bewijs der aansprakelijkheid.

De wet van 1 juli 1956 en het K.B. van 5 januari 1957 hebben hoegenaamd niets veranderd aan de traditionele regels die het onderzoek en de oplossing van de verantwoordelijkheidsproblemen leiden.

Vele oningewijden verkeren in de waan dat elk slachtoffer van een lichamelijk ongeval, waarin een motorrijtuig is betrokken, thans automatisch en zonder betwisting moeten vergoed worden.

Het Waarborgfonds is integendeel slechts gehouden wanneer de al dan niet gekende dader aansprakelijk is en dan nog in de mate van zijn aansprakelijkheid.

Als de benadeelde zelf schuld heeft aan het ongeval, heeft hij geen recht op schadeloosstelling. Is hij gedeeltelijk verantwoordelijk, dan zal het Waarborgfonds hem evenredig vergoeden.

De bepalingen van artikelen 1382 en 1384 en volgende van het Burgerlijk Wetboek blijven onaangevoerd, zodat de benadeelde de bewijslast draagt van de schuld van de dader, de geleden schade en het oorzakelijk verband tussen schuld en schade.

7. *Verplichtingen der slachtoffers.*

1) Behoudens overmacht kunnen de benadeelden alleen dan het gemeenschappelijk Waarborgfonds aanspreken, indien de politie-overheid kennis heeft gekregen van het ongeval binnen dertig dagen nadat het zich heeft voorgedaan (K. B. van 5 januari 1957, artikel 5, al. 1).

Deze eerste voorwaarde heeft voor doel, het Waarborgfonds in de mate van het mogelijke te beveiligen tegen het geknoei van gewetenloze lieden die heimelijke verstandhoudingen zouden op touw zetten om een lichamelijke letsel valselijk te doen doorgaan als het gevolg van een denkbeeldig ongeval.

De benadeelde personen zijn dus verplicht door hun initiatief een gerechtelijk onderzoek uit te lokken, omdat het bedrog des te gemakkelijker kan ontdekt worden als het onderzoek sneller doorgaat.

Het koninklijk besluit vermeldt niet aan welke politie-overheid de aangifte moet gedaan worden. Uit dit stilzwijgen leiden wij af, dat onverschillig welke deelhebber van de politiemacht, die bevoegdheid bezit om proces-verbaal op te stellen, de aangifte van het ongeval mag ontvangen en eventueel de klacht aan de bevoegde overheid zal overmaken. Het is aanbevelingswaardig zich tot de rijkswacht of de gemeentepolitie te wenden, omdat deze overheden op dat gebied de nodige ondervinding hebben, vertrouwd zijn met de subtiliteiten van het vooronderzoek en snel handelend optreden.

De niet-ontvankelijkheid van de vordering tegen het Waarborgfonds wegens laattijdige klacht bij de politie-overheid kan worden opgeheven, als de benadeelde persoon het bewijs brengt van de overmacht.

2) Op straffe van verval van recht moeten de benadeelden binnen de termijn van één jaar, te rekenen van de dag van het ongeval, dit ongeval aan het gemeenschappelijke waarborgfonds aangeven (K. B. van 5 januari 1957, artikel 5, al. 2).

Deze beschikking is aan de wetgever ingegeven door dezelfde bekommernis als de vorige. De termijn van één jaar is overigens meer dan voldoende opdat de benadeelde persoon zich zou kunnen vergewissen of hij de wettelijke voorwaarden verenigt om het Waarborgfonds aan te spreken.

3) Het Waarborgfonds is tegenover de benadeelden niet tot vergoeding gehouden, indien zij er zich vrijwillig van onthouden de door het Waarborgfonds gevraagde dienstige inlichtingen te verschaffen, terwijl vaststaat dat die inlichtingen in hun bezit waren (K. B. van 5 januari 1957, artikel 6, a).

Welke zijn deze inlichtingen? Alle, die tot de zaak dienend zijn en door het Waarborgfonds gevraagd worden. Indien de benadeelden vrijwillig verzuimen de gevraagde inlichtingen te verschaffen, moet het Waarborgfonds, om van zijn verplichtingen ontslagen te zijn, bewijzen dat zij deze inlichtingen in hun bezit hadden.

Tot wanneer kunnen de benadeelde personen de ge-

vraagde inlichtingen verschaffen? Bij gebrek aan termijnbepaling moet men aannemen dat zij daartoe gelegenheid hebben zolang hun vordering niet verjaard is.

4) Het Waarborgfonds is tegenover de benadeelden niet tot vergoeding gehouden, indien zij zonder geldige reden hun vordering tegen een der aansprakelijke daders hebben laten verjaren, daarvan afstand gedaan hebben of er zich van onthouden een vordering tegen hen in te stellen, wanneer het Waarborgfonds hen hierom op geldige wijze verzoekt (K. B. van 5 januari 1947, artikel 6, b).

Volgens het advies van de Raad van State bedoelt deze tekst in het bijzonder het geval, waarin er verscheidene aansprakelijke daders zijn, terwijl één van hen niet in het toepassingsgebied van de wet op de verplichte verzekering zou vallen, bijvoorbeeld wanneer in een ongeval, buiten een motorvoertuig, ook nog een paardengespan, een fietser, ja zelfs een voetganger betrokken is.

Begrijpelijkerwijze moet het Waarborgfonds in de gelegenheid zijn om de al dan niet verzekerde daders te vervolgen, die samen met de in het toepassingsgebied der wet vallende mededader gedeeltelijk verantwoordelijk zouden zijn.

De benadeelde mag zijn vordering niet laten verjaren, noch er afstand van doen, noch zich van de instelling er van onthouden, maar het zou in tegenstrijd zijn met de geest van de wet, indien de benadeelde verplicht was in rechte op te treden tegen een der aansprakelijke daders alvorens de tussenkomst van het Waarborgfonds te genieten en daarom moet deze vordering door het Waarborgfonds geëist worden.

5) Op straffe van verval van recht moeten de benadeelden binnen de drie jaar het Waarborgfonds in gebreke stellen om zijn verplichting na te komen (K. B. van 5 januari 1957, artikel 5, al. 2 in fine).

Deze tekst is niet duidelijk, omdat in dezelfde volzin de verplichting tot aangifte van het ongeval aan het Waarborgfonds besproken wordt, zodat men niet met volledige zekerheid kan bepalen of de in gebrekestelling moet gebeuren binnen de drie jaar te rekenen na de dag van het ongeval of te rekenen na de dag waarop de aangifte bij het Waarborgfonds is geschied.

Men kan zich bovendien niet, bij wijze van analogie, steunen op de gewone regels der verjaring, want de uitdrukking «verjaring» is niet gebezigd en kon dat ook niet zijn, omdat de regering enkel bevoegd is om de toekenningsvoorwaarden en de omvang van het recht op schadeloosstelling van de benadeelde personen te bepalen (wet van 1 juli 1956, artikel 16), zodat zij de kwestie der verjaring in de betrekkingen tussen Waarborgfonds en benadeelde personen niet rechtsgeldig door een koninklijk besluit mocht regelen.

Het blijkt naar onze mening voldoende uit de geest en de voorafgaandelijke werkzaamheden van de nieuwe wetgeving, dat de dag van het ongeval is bedoeld.

6) De benadeelden zijn gehouden bij de betaling en in de mate van deze betaling het Waarborgfonds in hun rechten en vorderingen tegen de aansprakelijke dader te stellen (K. B. van 5 januari 1957, artikel 7).

Het spreekt van zelf dat het schadeloosgesteld slachtoffer zijn rechten en vorderingen moet afstaan voor het geval, dat het Waarborgfonds zich zou kunnen wenden tot de aansprakelijke dader. Deze bepaling is overigens niets meer dan een toepassing van artikel 1250, 1°, van het Burgerlijk Wetboek.

8. De actie tegen het Waarborgfonds.

In de praktijk zal de benadeelde persoon er vooreerst zorg voor dragen, de politie-overheden binnen de 30 dagen na het ongeval te verwittigen en binnen het jaar het ongeval aan het Waarborgfonds aan te geven.

Deze aangifte kan in gelijk welke vorm geschieden: mondelinge of schriftelijke, al dan niet aanbevolen aangifte.

De onderhandelingen kunnen onmiddellijk aanvangen, hetzij door de benadeelde zelf, hetzij door een tussenpersoon, advocaat of andere mandataris.

Indien de benadeelde persoon zwaar gekwetst is, zal gewoonlijk de consolidatie der letsels worden afgewacht, maar niets belet dat het Waarborgfonds hem een voorschot toekent, wanneer de gegrondheid van zijn aanspraken niet betwist is.

Het Waarborgfonds, dat niet akkoord is met het slachtoffer over de verantwoordelijkheid, zal de vordering afwijzen, indien het van oordeel is dat het slachtoffer zelf voor het ongeval verantwoordelijk is, of een gedeeltelijke vergoeding aanbieden, indien het meent dat er gedeelde verantwoordelijkheid bestaat. Het Waarborgfonds kan ook oordelen dat de opgevorderde bedragen overdreven zijn.

In deze veronderstelling en bij gebrek aan dading moet de benadeelde persoon zijn vordering voor de rechtbank inleiden.

Om de reeds aangehaalde redenen regelt het koninklijk besluit van 5 januari 1957 geen enkele kwestie van procedure, maar het blijkt uit het advies van de Raad van State dat het slachtoffer onmiddellijk het Waarborgfonds mag aanspreken, dat het Waarborgfonds zonder vorm van proces zijn verplichtingen moet nakomen en dat het slachtoffer niet gedwongen is vooraf te procederen tegen de aansprakelijke, niet-verzekerde maar wellicht solvabele mededader. Dit stemt overeen met het principe, dat «het Waarborgfonds in de plaats van de verplichtingen van de aansprakelijke dader wordt gesteld» (K. B. van 5 januari 1957, al. 1).

Veronderstellen wij dat een strafrechtspleging tegen de aansprakelijke dader bezig is.

De benadeelde heeft er meestal voordeel bij, zich burgerlijke partij te stellen en wel om twee redenen:

- a) om zijn rechten en vorderingen tegen het Waarborgfonds te vrijwaren door de verantwoordelijkheid van de betichte door de rechtbank te doen vaststellen;
- b) om van de aansprakelijke dader de terugbetaling te vorderen van de stoffelijke schade (aan voertuig of klederen bijvoorbeeld), die niet door het Waarborgfonds is gedekt.

Met betrekking tot deze schade moet niet vergeten worden, dat het motorvoertuig, dat tot het ongeval aanleiding heeft gegeven en niet verzekerd was, als zakelijke waarborg kan doorgaan; het voertuig kan (en zal waarschijnlijk) in dat geval in beslag genomen zijn en de benadeelde heeft vanwege het openbaar ministerie kennis gekregen dat het hem vrijstaat zijn rechten te doen gelden binnen een bepaalde termijn; het beslag wordt niet opgeheven, ingeval de benadeelde een eis heeft ingesteld, vooraleer een definitief vonnis is gewezen (wet van 1 juli 1956, artikel 18, § 4).

In geval van betwisting over de verantwoordelijkheid of de omvang van de schade is de benadeelde praktisch verplicht in twee processen op te treden, op strafrechtelijk gebied tegen de verantwoordelijke derde, op burgerlijk gebied tegen het Waarborgfonds. Deze ingewikkeldheid is niet alleen nadelig voor het slachtoffer, zij vertraagt ook de ontknoping, want het slachtoffer moet wachten tot de strafzaak volledig

afgehandeld is alvorens voor de burgerlijke rechtsmacht tot het pleiten over te gaan.

Het zou eenvoudiger zijn als aan het slachtoffer het recht gegeven was, om tegelijkertijd de aansprakelijke dader en het Waarborgfonds voor de strafrechter in het geding te roepen. Artikel 9 van de wet van 1 juli 1956 op de verplichte verzekering voorziet dat de verzekeraar «door de benadeelde in de zaak kan worden betrokken, wanneer de burgerlijke vordering tot herstelling van de door een motorijtuig veroorzaakte schade tegen de verzekerde wordt ingesteld voor het strafgerecht». De regering heeft de bedoeling gehad om ook aan benadeelde toe te laten zijn rechten tegen het Waarborgfonds rechtstreeks te doen gelden door deze instelling te betrekken in het strafgeding dat is ingesteld tegen de verantwoordelijke dader, wiens verplichtingen door het Waarborgfonds zijn overgenomen. De Raad van State heeft helaas het voorstel van de regering uit de tekst moeten verwijderen, omdat het Waarborgfonds geen verzekeraar is en omdat, zoals reeds gezegd, de bepalingen betreffende de procedure uit de wet op de verplichte verzekering niet op het Waarborgfonds kunnen worden aangewend.

Maar de Raad van State besluit op voorzichtige wijze, in zijn advies, dat de rechterlijke macht bevoegd is om de wet bij de toepassing er van te interpreteren, zodat vooralsnog niet kan worden voorzien of de rechtbanken de procedure zullen ontvankelijk verklaren, wanneer het Waarborgfonds door de benadeelde in het strafbeding wordt betrokken. Zij zouden zich, om zulks te doen, kunnen steunen op de interpretatie van artikel 9 van de wet van 1 juli 1956 door de Senaatscommissie: «De commissie is van oordeel dat het begrip verzekeraar, in de zin van artikel 9, in zijn algemene betekenis moet worden verstaan en dat het Waarborgfonds, dat een door een niet verzekerd automobilist benadeelde schadeloos dient te stellen, vóór het strafgerecht zal kunnen tussenkomen of in de zaak worden betrokken» (Parl. Doc., Senaat, n° 276, blz. 4, zitting 1955-'56). Voegen wij hier nog aan toe dat, indien de rechtbanken de interpretatie van de Senaatscommissie verwerpen, het Waarborgfonds ook niet vrijwillig in de gedingen mag tussenkomen.

Indien de rechtspraak integendeel tegen de letter van de wet in het Waarborgfonds als een «verzekeraar» zou beschouwen, dan zouden meteen alle beschikkingen van de wet betreffende de procedure, de bevoegdheid en de verjaring — waarover zij meer zullen uitweiden in het hoofdstuk betreffende het Belgisch Bureau der Autoverzekeraars — toepasselijk worden.

In deze aangelegenheid kunnen wij echter niet voorstellen wat de toekomst ons zal voorbehouden.

9. Bevoegdheid.

De vorderingen tegen het Waarborgfonds behoren vanzelfsprekend tot de uitsluitende bevoegdheid van de burgerlijke rechtsmachten.

Volgens artikel 7 van de wet van 1 juli 1956 kan de «verzekeraar» door de benadeelde in België worden gedagvaard, hetzij voor de rechter van de plaats van het feit, waaruit de schade is ontstaan, hetzij voor de rechter van de zetel van de verzekeraar. De dagvaarding voor de rechter van de woonplaats van de benadeelde zelf wijkt af van het gemeen recht en is o.i. niet ontvankelijk tegenover het Waarborgfonds, vermits wij niet anders kunnen, dan het Waarborgfonds niet als een verzekeraar te beschouwen. Het Waarborgfonds moet dus gedagvaard worden voor de rechter van zijn zetel, d.i. te Brussel, of voor deze van de plaats waar de schade is ontstaan.

B. Het Belgisch Bureau der Autoverzekeraars.

1. Juridische grondslag en statuten.

In werkelijkheid is het Belgisch Bureau der Autoverzekeraars geen nieuwigheid; deze instelling bestaat sinds verscheidene jaren, maar had geen wettelijke verplichtingen.

De juridische grondslag van het Bureau ligt in artikel 2, § 2, van de wet van 1 juli 1956 op de verplichte verzekering :

« Motorrijtuigen, die gewoonlijk in het buitenland zijn gestald, worden tot het verkeer in België toegelaten op vertoon van een bewijs afgegeven door een bureau, ingesteld voor de afgifte van internationale bewijzen van verzekering, mits het bureau, dat met de afwikkeling van de door deze motorrijtuigen in België veroorzaakte schade is belast, zelf tegenover de benadeelden de verplichting tot vergoeding van de schade overeenkomstig de bepalingen van deze wet op zich neemt en laatstgenoemd bureau tot dat doel door de Koning is toegelaten. »

Een koninklijk besluit van 16 januari 1957 laat toe, met het oog op de toepassing van dit voorschrift, het « Belgisch Bureau der Autoverzekeraars », waarvan de zetel gevestigd is te Brussel, 7, Guimardstraat.

Het Bureau heeft als opdracht ten opzichte van de benadeelde personen de last op te nemen van de schade, in België aangericht door de motorvoertuigen van vreemde nationaliteit die in België tot het verkeer zijn toegelaten, mits de eigenaar, houder of bestuurder in het bezit zij van een internationaal bewijs van verzekering.

Op gebied van verzekering heeft het Bureau, naar luid van zijn statuten, ook nog voor doel :

- a) het verkeer, in het buitenland, van de in België ingeschreven motorvoertuigen te vergemakkelijken;
- b) het verkeer, in België, van de vreemde autovoertuigen te vergemakkelijken.

Zowel voor wetenschappelijke doeleinden als om de uitvoering van zijn opdracht mogelijk te maken, verzamelt het Bureau een documentatie betreffende de verschillende buitenlandse wetgevingen op het stuk van de burgerlijke verantwoordelijkheid der automobilisten en de verplichte verzekering dezer verantwoordelijkheid (artikel 6 der statuten).

Het is nodig te weten dat artikel 1 van de wet van 1 juli 1956 het Bureau rangschikt onder de « verzekeraars », wat belangrijke gevolgen heeft.

2. Maatschappelijke rechtvaardiging.

Het Bureau is een kind van onze tijd. Men weet hoe moeilijk de afwikkeling van ongevallenschade reeds kan zijn, wanneer alleen Belgen eitjes met elkaar tellen hebben. Wanneer het gaat om ongevallen, in België veroorzaakt door vreemdelingen, die zich duizenden kilometers ver van hun woonplaats kunnen bevinden en meestal bij hen onderworpen zijn aan een andere wetgeving en vooral aan een andere rechtspraak dan de onze, dan verzetten zich vaak onoverkomelijke hinderpalen tegen de benadeelde personen, die wensen te procederen met het oog op de terugvordering van hun schade en die vooral zeker willen zijn, dat de terugvordering ook in feite mogelijk zal zijn.

De benadeelde, die in België een vonnis bekomt, is nog nergens, wanneer hij zijn titel niet ten uitvoer kan leggen. In zekere gevallen, wanneer er een internationale overeenkomst bestaat, kan de benadeelde het voltrekkingsbevel vragen in het land van herkomst van de aansprakelijke dader en er zijn vonnis doen uit-

voeren. Indien er geen overeenkomst bestaat betreffende het exequatur en het vonnis der Belgische rechtbank niet uitvoerbaar is in het land van herkomst van de aansprakelijke dader, dan moet het geding in dat land van voren af aan begonnen worden.

Menig benadeelde, die de kosten en de beslommering van een proces in het buitenland wenst te vermijden, geeft er de voorkeur aan van zijn rechtmatig verhaal afstand te doen, waarbij nog komt dat hij, indien hij toch procedeert, niet zelden na uitspraak de indruk zal hebben dat de justitie van de vreemde staat niet uitmunt door haar rechtvaardigheidszin en veeleer schijnt te dienen om de belangen der inlanders tegen de aanspraken van hinderlijke indringers te beveiligen. Wij denken, niet zonder reden, aan Spanje.

De benadeelde kan ten slotte afstuiten op het onvermogen van de derde en de wettelijke onmogelijkheid om zijn verzekeraar in het gedrang te brengen.

Het Belgisch Bureau van Autoverzekeraars verhelpt thans op doeltreffende wijze aan deze toestand. Inderdaad, de benadeelde moet de buitenlandse verzekeraar, die het internationaal getuigscrit van verzekering heeft afgeleverd, niet dagvaarden noch hem betrekken in het geding dat tegen de aansprakelijke dader is ingesteld: het Bureau is voortaan aan de benadeelde de waarborg van de verzekering verschuldigd, in de door de Belgische wetgeving bepaalde voorwaarden en voor de voorgeschreven bedragen.

3. De groene kaart.

Om tot het verkeer in België toegelaten te zijn moeten de bestuurders van buitenlandse motorvoertuigen in het bezit zijn van de « groene kaart », d.i. een bewijs, afgegeven door een buitenlands bureau, ingesteld voor de afgifte van internationale bewijzen van verzekering.

Op dit ogenblik is de groene kaart vereist om zonder enige andere formaliteit op gebied van verzekering toegang te krijgen tot het grondgebied der volgende landen: België, Denemarken, Duitsland, Finland, Groot-Brittannië en Noord-Ierland, Ierland, Luxemburg, Noorwegen, Zweden en Zwitserland. Nederland zal zich weldra aanpassen en wetten of decreten zijn hiertoe in voorbereiding in Frankrijk en Oostenrijk.

De vermelding van bureau van afgifte en van de verzekeraar, die lid is van dit bureau, staat op de groene kaart.

Een der inlegbladen moet overhandigd worden aan de toldiensten van sommige aangeduide landen bij de eerste grensovergang tijdens de geldigheidsperiode der kaart. In dat geval plaatsen de toldiensten een stempel op de strook van het losgemaakt inlegblad, waardoor de latere grensovergangen in dat land tijdens de geldigheidsperiode toegelaten worden.

Door de aflevering der groene kaart blijft het buitenlands bureau tegenover het Belgisch bureau borg voor de verplichting van de verzekeraar, lid van het buitenlands bureau, om de Belgische wetgeving te eerbiedigen in geval van ongeval veroorzaakt door de titularis van de groene kaart. Het bureau van het land, waarin het betreffend voertuig der kaart tot het verkeer toegelaten wordt, in casu het Belgisch bureau, waarborgt op zijn beurt tegenover de Belgische regering het ontzag voor de plaatselijke wetten en de uitvoering van de Belgische vonnissen door de buitenlandse verzekeraar.

De afgifte der groene kaart dekt de burgerlijke verantwoordelijkheid van alle personen, bedoeld in artikel 3 van de wet van 1 juli 1956: de eigenaar, iedere houder en iedere bestuurder van het verzekerde motor-

rijtuig, met uitzondering van hen die zich door diefstal of geweldpleging de macht over het motorrijtuig hebben verschaft.

4. *Opdracht van het Bureau in geval van schade.*

Het Belgisch Bureau van Autoverzekeraars ontvangt van de vreemde automobilisten, houders van de groene kaart, die een ongeval in België veroorzaken, de aangifte en alle rechterlijke of buitenrechterlijke stukken naar aanleiding tot dit ongeval.

Het Bureau ontvangt dezelfde aangifte en akten vanwege de slachtoffers van dit ongeval of hun rechtverkrijgenden.

De Belgische nationaliteit is niet vereist om tegen het Bureau op te treden; het volstaat, benadeeld te zijn door het gebruik van een motorvoertuig, dat in het buitenland is ingeschreven en waarvoor geen groene kaart is afgeleverd.

Het Bureau onderzoekt en regelt de rampen; het heeft, althans op dit ogenblik, nog geen georganiseerde dienst voor de afwikkeling der schadegevallen; het verdeelt de dossiers onder zijn leden, die allen verzekeraars zijn en de benadeelde personen uitbetalen of met hen transigeren onder toezicht van het Bureau.

In tegenstelling met het gezegde betreffende het Waarborgfonds mogen de benadeelden van het Bureau niet alleen de herstelling van hun stoffelijke schade, maar ook van hun lichamelijke schade eisen.

Wanneer het ongeval is veroorzaakt door een buitenlands motorvoertuig, dat in België aan de verplichte verzekering onderworpen is, en wanneer de eigenaar of de bestuurder de groene kaart niet bezit, kan de benadeelde geen rechten doen gelden tegen het Bureau, doch hij zal met goed gevolg het Waarborgfonds kunnen aanspreken.

Dit is eveneens waar wanneer het ongeval is veroorzaakt door iemand die zich door diefstal of geweldpleging de macht heeft verschaft over het in het buitenland ingeschreven voertuig.

Ten slotte wordt de buitenlandse automobilist, die in België blijft rijden wjl de geldigheidsduur van zijn internationaal bewijs van verzekering verlopen is, ook aanzien als niet-verzekerd. Inderdaad, tot een door de Koning te bepalen datum zullen de verplichtingen, aangegaan door het Bureau, van rechtswege een einde nemen zodra de termijn verstreken is waarvoor de bewijzen van verzekering werden afgegeven (wet van 1 juli 1956, artikel 27).

In deze drie gevallen komt het Bureau niet in aanmerking, maar wel het Waarborgfonds. Het slachtoffer van een lichamelijke ongeval zal, voor de schade die uit de geleden lichamelijke letsels voortvloeit, het Waarborgfonds kunnen aanspreken. Voor de stoffelijke schade kunnen de benadeelden de aansprakelijke bestuurder, de voor hem burgerlijk verantwoordelijke persoon en zijn verzekeraar, indien er één is, ter verantwoording roepen.

5. *Procedure - Bevoegdheid - Verjaring.*

Alle bepalingen van de wet van 1 juli 1956 — ook deze waarover in deze bijdrage wordt heengestapt — zijn op het Bureau, dat een «verzekeraar» is, toepasselijk.

Door het feit van het bestaan der geldige groene kaart heeft de benadeelde een eigen recht tegen het Bureau (artikel 6). De rechtstreekse vordering van de benadeelde tegen het Bureau is, op gebied van rechtspleging, een uitloper van dat eigen recht.

Wanneer de bestuurder van het uitheems motorvoer-

tuij voor het strafrecht wordt vervolgd en de benadeelde zijn burgerlijke vordering tot herstelling der geleden schade voor datzelfde strafrecht instelt, kan hij het Bureau in de zaak betrekken onder dezelfde voorwaarden als zou de vordering voor het burgerlijk gerecht gebracht zijn (artikel 9, al. 4).

Deze in de strafrechtspleging revolutionnaire beschikking geeft echter geen antwoord op de vraag of de in het geding betrokken (of vrijwillig tussenkomende) partij al dan niet beschikt over dezelfde gewone en buitengewone middelen van verhaal als de betichte, de burgerlijke partij, de burgerlijk verantwoordelijke partij en het openbaar ministerie.

Op burgerlijk gebied kan het Bureau door de benadeelde worden gedagvaard, hetzij voor de rechter van de plaats van het feit, waaruit de schade is ontstaan, hetzij voor de rechter van de woonplaats van de benadeelde, hetzij voor de rechter van de zetel van het Bureau zelf (artikel 7).

De rechtsvordering van de benadeelde verjaart door verloop van drie jaar, te rekenen van het feit waaruit de schade is ontstaan en de verjaring wordt ten opzichte van het Bureau gestuit door iedere onderhandeling tussen het Bureau en de benadeelde (artikel 10).

In bewoordingen, die juridische gestrengheid en nauwkeurigheid missen, worden hier nieuwe begrippen gehuldigd, die met de klassieke rechtsopvatting weinig gemeens hebben.

De verjaring van de rechtsvordering van de benadeelde is thans onafhankelijk van de verjaring van de strafvordering. Of het ongeval enkel stoffelijke schade dan wel letsels heeft veroorzaakt, de verjaring zal altijd drie jaar bedragen, en de burgerlijke veroordeling van het Bureau zal nog gevraagd en bekomen worden, alhoewel de aansprakelijke dader zelf niet meer strafbaar is omdat het wanbedrijf of de overtreding op de wegcode verjaard is.

Opmerkelijk is ook, dat de onderhandeling tussen Bureau en benadeelde de verjaring van drie jaar stuit; éénmaal de onderhandeling aangevat en voortgezet, zal de verjaring nooit intreden, tenzij een termijn van drie jaar verlopen is nadat een der onderhandelende partijen aan de andere partij kennis heeft gegeven dat zij de onderhandelingen afbreekt.

C. *De grensverzekering.*

Een zeker aantal Belgische verzekeringsmaatschappijen hebben een samenwerkende vennootschap opgericht onder de naam «Automobiëlverzekering aan de Grens», waarvan de zetel gevestigd is te Brussel, 7, Guimardstraat.

Het maatschappelijk doel van deze vennootschap is de verzekering van de burgerlijke aansprakelijkheid in het raam en onder de voorwaarden van de wet van 1 juli 1956 van de eigenaars, houders en bestuurders van alle motorvoertuigen die in het buitenland ingeschreven zijn en zich aan de Belgische grens aanbieden zonder het internationaal bewijs van verzekering te vertonen.

Deze verzekering stelt de vreemdelingen, die niet verzekerd zijn in hun land van herkomst of hun groene kaart hebben vergeten of verloren, in de gelegenheid om zich onverwijd en met een minimum van formaliteiten in regel te stellen met de bepalingen van de Belgische wetgeving op de verplichte verzekering.

In geval van ongeval zijn de verplichtingen van deze samenwerkende vennootschap precies dezelfde als deze van de verzekeraars, overeenkomstig de bepalingen van de bedoelde wetgeving.

De verzekeringscontracten, geldig voor korte termijn, worden tegen betaling van een beperkte premie aan de grens afgeleverd, meestal door een tol-agent-schap.

Wij vestigen de aandacht van de belanghebbenden op het feit, dat de grensverzekering geen steekkaarten opstelt noch naamlijsten bijhoudt van de onderschrijvers; zij schrijft de contracten volgens haar agent-schappen in. Daar de contracten slechts voor 10 dagen geldig zijn, worden zij tamelijk spoedig vernietigd. Om verrassingen te vermijden hebben de benadeelden er alle belang bij, het nummer van het contract en de naam van het agentschap, dat het contract heeft af-

geleverd, te noteren of beter nog beroep te doen op politie of rijkswacht, zoniet zouden zij onmogelijk het bestaan van het grensverzekeringscontract kunnen bewijzen.

Hetzelfde geldt overigens voor de personen, die schade geleden hebben door het gebruik van een motorvoertuig, waarvoor een internationaal bewijs van verzekering zou bestaan; ook hier kan het Belgisch Bureau van de Autoverzekeraars zijn tussenkomst afwijzen, als het bestaan van de groene kaart niet bewezen is.

Dr jur. René ULRIX,
Brussel.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 17 mei 1956.

Voorzitter-Verslaggever: M. Sohier.

Advocaat-Generaal: M. Depelchin.

Advocaten: Mrs Van Rijn en De Bruyn.

Aanneming van werk. — Betekenis van artikel 1796 B. W.

Wanneer de huur van werk door de dood van de aannemer is ontbonden, is de aanbesteder krachtens artikel 1796 B.W. verplicht aan de erfgenamen de waarde te betalen van de in gereedheid gebrachte bouwstoffen op de enkele voorwaarde, dat zij hem tot nut kunnen verstrekken; het artikel vereist niet bovendien dat het werk aangevangen is.

Artikel 1796 B.W. vereist evenmin, dat de bouwstoffen door de aanbesteder persoonlijk kunnen worden gebruikt, doch enkel dat zij hem van nut kunnen zijn; dit nut kan o.m. bestaan in de mogelijkheid ze door de nieuwe aannemer voor het werk te doen gebruiken; de nuttigheid is een feitelijke vraag, die valt onder de soevereine beoordeling van de rechter over de grond.

Artikel 1796 B.W. vereist niet dat de aannemer met het oog op het werk aan de bouwstoffen bijzondere wijzigingen heeft doen ondergaan, doch enkel dat hij ze met dat doel in gereedheid heeft gebracht; dit in gereedheid brengen kan bestaan in het bijeenbrengen van de nodige bijzondere bouwstoffen. Ook hier gaat het om een feitelijke vraag, die aan de soevereine beoordeling van de rechter over de grond overgelaten is.

N.V. Hallet t/ cs. Denoz.

Gelet op het bestreden arrest, op 24 mei 1955 door het Hof van Beroep te Luik gewezen;

Over het enig middel, schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1795 en 1796 B.W.;

doordat het bestreden arrest, na er op gewezen te hebben dat het aannemingscontract, tussen aanlegster en de rechtsvoorganger van verweerders gesloten, door diens dood ontbonden was, aanlegster veroordelt om de bouwstoffen (bladen zink) in ontvangst te nemen, op last de prijs er voor te betalen;

dan wanneer: 1) vermits het werk in het gesloten contract beoogd, niet voltooid, noch zelfs aangevangen

was toen de aannemer stierf, aanlegster er niet toe kon gehouden zijn de door de rechtsvoorganger van verweerders gekochte bouwstoffen in ontvangst te nemen; 2) in elk geval, de onrechtmatige verrijking welke artikel 1796 B.W. bedoelt te verhelpen slechts uit het behouden, door hem, van de bouwstoffen na de ontbinding van het contract; dat aanlegster derhalve enkel kon gehouden zijn tot schadeloosstelling van verweerders in de mate dat de door hun rechtsvoorganger gekochte bouwstoffen voor haar, met het oog op het in overweging genomen werk, een zodanig werkelijk en zeker nut boden, dat zij ze had kunnen gebruiken zonder nog een beroep te hoeven te doen op een gespecialiseerd aannemer, welke omstandigheid, zoals aanlegster bij conclusies uitdrukkelijk deed gelden, ter zake niet was gebleken; 3) ten slotte, de verplichting de bouwstoffen terug te nemen en de waarde er van te betalen bij artikel 1796 enkel wordt opgelegd voor zoveel die bouwstoffen met het oog op het besteld werk «in gereedheid zijn gebracht geworden», wat het gebruiken er van door de aannemer impliceert; en dat aanlegster in haar conclusies stellig betwistte dat die voorwaarde vervuld was; dat de enkele omstandigheid dat het zink «in speciale dikten» was gekocht geworden te dien aanzien te enenmale onverschillig was:

Over het eerste onderdeel:

Overwegende dat volgens artikel 1796 B.W., wanneer de huur van werk door de dood van de aannemer ontbonden is, de eigenaar de waarde van de in gereedheid gebrachte bouwstoffen dient te betalen, op de enkele voorwaarde dat ze hem van nut kunnen zijn; dat het artikel niet bovendien vereist dat het werk aangevangen zij;

Over het tweede onderdeel:

Overwegende dat artikel 1796 evenmin vereist dat de bouwstoffen door de eigenaar persoonlijk kunnen worden gebruikt, maar enkel dat zij hem van nut kunnen zijn; dat dit nut onder meer kan bestaan in de mogelijkheid ze door de nieuwe aannemer voor het werk te doen gebruiken; dat de nuttigheid een feitelijke vraag is welke onder de soevereine beoordeling van de rechter over de grond valt;

Over het derde onderdeel:

Overwegende dat artikel 1796 niet vereist dat de

aannemer met het oog op het werk aan de bouwstoffen bijzondere wijzigingen heeft doen ondergaan, doch enkel dat hij ze met dat doel in gereedheid heeft gebracht; dat dit in gereedheid brengen kan bestaan in het bijeen brengen van de nodige bijzondere bouwstoffen;

Dat het daar een feitelijke vraag geldt welke aan de soevereine beoordeling van de rechter over de grond overgelaten is;

Dat de drie onderdelen van het middel naar recht falen;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 23 april 1956.

Voorzitter: M. Fettweis.

Raadsheer-Verslaggever: M. Valentin.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Janssens de Bisthoven.

Wegverkeer. — Algemene strekking van de voorrang van het van rechts komend verkeer.

De in artikel 15 van het Verkeersreglement vastgelegde regel heeft een algemene strekking en stelt de daarbij verleende voorrang niet afhankelijk van enigerlei voorwaarde omtrent de gang van het voertuig dat voorrang geniet.

Hieruit volgt dat de aan de van rechts komende weggebruiker verleende verkeersvoorrang onafhankelijk is van de wijze waarop hij rijdt op de door hem gevolgde weg en geldt voor geheel de breedte van die weg, en dat hij, die voorrang verschuldigd is, zijn weg niet mag vervolgen dan indien hij zulks kan doen zonder gevaar voor ongevallen, gelet op de positie, de verwijdering en de snelheid van de andere bestuurder.

Procureur des Konings bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Luik t/ Costenoble, Jorosz en vennootschap « L'Urbaine ».

Gelet op het bestreden vonnis, op 10 februari 1956 in hoger beroep gewezen door de Correctionele Rechtbank te Luik;

Over het enig middel, schending van de artikelen 15 en 26 van het koninklijk besluit van 8 april 1954, doordat het bestreden vonnis, eerste onderdeel, Jarosz Marcel veroordeeld heeft wijl hij voor de van rechts komende bestuurder de doorgang niet vrijgelaten heeft, onder het voorwendsel dat deze verkeersvoorrang had over gans de breedte van de rijweg en derhalve van die voorrang gebruik mocht maken wanneer hij zijn weg niet normaal vervolgde maar op een verboden manier inhaalde, tweede onderdeel, Costenoble ontslagen heeft van de op artikel 26 gesteunde vervolging, onder het voorwendsel dat Jarosz, die hem over de breedte van de rijweg de voorrang moest laten, door op zijn weg te komen, een hindernis uitgemaakt heeft die niet kon voorzien worden, dan wanneer de nieuwe regel van artikel 15 van het koninklijk besluit van 15 april 1954 geen verplichting stelt de doorgang vrij te laten over gans de breedte van de rijweg welke de van rechts komende bestuurder

komt uitgereden, en deze bepaling integendeel enkel toepassing moet krijgen ingeval hij die voorrang verschuldigd is de normale weg van de voorranggenieter snijdt of ontmoet;

Over beide onderdelen samen:

Overwegende dat uit het bestreden vonnis blijkt dat de botsing plaats gegrepen heeft tussen het voertuig bestuurd door Costenoble die, bij een inhalen tijdens het doorrijden van een kruispunt, reed op het linkerdeel van de door hem gevolgde weg, en Jarosz die bewuste weg per motorrijwiel inreed, na een links van Costenoble gelegen weg te zijn komen uitgereden;

Dat de rechtbank haar beslissing rechtvaardigt door hierop te steunen dat Costenoble « ten opzichte van Jarosz verkeersvoorrang genoot; dat deze voorrang voor geheel de breedte van de rijweg geldt, zonder dat een onderscheid behoeft te worden gemaakt tussen als hoofdwegen aangemerkte wegen en de eenvoudige voorrang van de van rechts komende bestuurder »;

Overwegende dat de in artikel 15 van het koninklijke besluit van 15 april 1954 vastgelegde regel een algemene draagwijdte heeft en de voorrang welke hij verleent niet afhankelijk stelt van enigerlei voorwaarde betreffende de gang van het voertuig dat voorrang geniet;

Dat er uit volgt dat de verkeersvoorrang welke aan de van rechts komende weggebruiker verleend is, onafhankelijk is van de wijze waarop hij rijdt op de weg die hij volgt en geldt voor geheel de breedte van die weg, en dat hij die voorrang verschuldigd is zijn weg niet mag vervolgen dan indien hij zulks kan doen zonder gevaar voor ongevallen, gelet op de positie, de verwijdering en de snelheid van de andere bestuurder;

Overwegende dat het middel naar recht faalt;

En overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Laat de kosten de Staat ten laste.

RAAD VAN STATE

6e Kamer. — 14 februari 1957.

Zetel: M.M. Vauthier, voorzitter-verslaggever, Moureau en Coyette.

Auditoraat: M. Huberlant.

Advocaat: Mr De Keyser.

1. Raad van State. — Geschil nietigverklaring. — Bevoegdheid. — Uitsluiting krachtens een tekst.
2. Raad van State. — Geschil nietigverklaring. — Bevoegdheid. — Middel van ambtswege.
3. Administratieve akten. — Geldigheid. — Schending van de wet. — Omzendbrieven.
4. Arbeid. — Arbeidsongevallen.

De Raad van State is niet bevoegd om kennis te nemen van een geschil in verband met de toepassing van de wet van 24 december 1903 betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen, daar artikel 24 van deze wet de bevoegdheid ter zake bij uitsluiting aan de vrederechter opdraagt.

De ministeriële omzendbrief van 8 januari 1953

heeft geen wijziging kunnen aanbrengen in die bevoegdheid.

De Raad van State werpt ambtshalve zijn onbevoegdheid op (ontslag van de aan het onderzoek voorafgaande maatregelen).

Bertrand t/ Belgische Staat (Minister van Financiën).

Gezien het op 12 oktober 1956 ingediend verzoekschrift, waarbij Camille Agapit Bertrand beroep instelt tot nietigverklaring van de beslissing van 18 september 1956, waarbij de Minister van Financiën weigert hem de vergoeding toe te kennen die hij op eist bij toepassing van de wet van 24 december 1903 betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen;

Gelet op het bevel van 8 november 1956 dat partijen ontslaat van de aan het onderzoek voorafgaande maatregelen;

Overwegende dat verzoeker, gepensioneerd onderbrigadier der douanen, de Staat heeft verzocht om betaling van een vergoeding wegens de schade die hij geleden heeft ten gevolge van een hem tijdens zijn loopbaan overkomen ongeval; dat hij zijn eis heeft verantwoord onder aanvoering dat de wet van 24 december 1903, betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen, op zijn geval toepasselijk is; dat de tegenpartij hem bij een brief van 18 september 1956 heeft medegedeeld: « dat geen enkele wetsbepaling voorschrijft dat de vaste beambten van het bestuur der douanen en accijnzen aan de arbeidswetgeving zijn onderworpen »;

dat de brief als volgt besluit: « Het is dan ook niet mogelijk uw verzoek in te willigen »;

Overwegende dat de Raad van State geen kennis mag nemen van een geschil in verband met de toepassing van de wet van 24 december 1903, aangezien artikel 24 van deze wet de bevoegdheid ter zake bij uitsluiting aan de vrederechter opdraagt; dat een ministeriële omzendbrief van 8 januari 1953 betreffende de toepassing van de wet op de ongevallen overkomen tijdens de dienst en op de weg van of naar het werk, waarop verzoeker zich beroept, geen wijziging heeft kunnen aanbrengen in de bevoegdheidsregel van artikel 24 van de wet; dat verzoeker geen ander middel doet gelden, waaruit zou blijken dat de bestreden beslissing in strijd zou komen met enige wets- of verordeningbepaling; dat de eis niet ontvankelijk is.

(Verwerping. Kosten ten laste van verzoeker.)

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 14 juli 1954.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M.M. Verougstraete, Etienne en Noest.

Advocaat-Generaal : M. Delahaye.

Advocaten : Mrs De Rycke en Hubené.

Onrechtmatige daad. — Overlijden van slachtoffer. — Begroting der schadeloosstelling. — Tweede huwelijk van de weduwe.

Wanneer een gehuwd man een ongeval overkomt, waardoor hij het leven verliest, en de aansprakelijkheid voor het ongeval berust bij een derde, dan ontstaat daaruit voor de weduwe een recht op

schadevergoeding. Bij het bepalen van de schade mag geen rekening gehouden worden met het tweede huwelijk door de weduwe van het slachtoffer aangegaan, maar wel met de kansen en de vooruitzichten die bestonden op de dag van het overlijden.

X t/ Z.

Overwegende dat het hoofdzakelijk en het incidenteel beroep regelmatig zijn naar tijd en vorm;

Herzien het arrest van dit Hof dd. 30 mei 1953, waarbij twee derden van de verantwoordelijkheid van het ongeval, waarin Van Acker Benoni het leven verloor, ten laste van appellanten gelegd worden;

Overwegende dat de eerste rechter aan geïntimeerde, weduwe Van Acker Benoni, de twee derden toekent van volgende bedragen :

- 1° 8.673 frank wegens begrafeniskosten,
- 2° 678.236 frank wegens stoffelijke schade,
- 3° 50.00 frank wegens zedelijke schade van haar zelf,
- 4° 50.000 frank wegens zedelijke schade van Van Acker Gustaaf, haar minderjarige zoon (van geïntimeerde), waarbij te voegen compensatoire en gerechtelijke interesten, en de twee derden der kosten sedert het arrest van 30 mei 1953;

Overwegende dat partijen in het vonnis berusten, wat betreft het bedrag der begrafeniskosten en de berekeningswijze der interesten;

Overwegende dat de eerste rechter zijn berekening van de stoffelijke schade op de volgende grondslagen vestigt :

a) jaarlijkse winst van het slachtoffer : 48.000 frank, hetzij zijn werkelijke winst in 1944, jaar van het ongeval (24.000 frank), vermenigvuldigd door twee wegens de sedertdien ingetreden loonsverhogingen;

b) aftrek wegens onderhoud van het slachtoffer : 30 %;

c) vermoedelijke levensduur van het slachtoffer, volgens de tabellen Dillaerts : 42,73 jaar;

d) rentevoet : 4 %;

Overwegende dat al deze elementen door appellanten betwist worden; dat nochtans met de na het ongeval tussengekomen loonsverhogingen algemeen door de rechtspraak rekening wordt gehouden, op grond nl. van het beginsel dat de schatting der schade op het ogenblik van de uitspraak moet geschieden; dat over de aftrek van 30 %, uit hoofde van onderhoud van het slachtoffer, appellanten in eerste aanleg akkoord waren; dat de overblijvende levensduur van 42,73 jaar overeenstemt met een productieve levensduur gaande tot 68 jaar, wat voor een schipper niet bepaald overdreven voorkomt; dat, ten slotte, de rentevoet van 4 % geregeld door het Hof wordt toegepast en gewettigd is door de onzekerheid eigen aan de geldbeleggingen op lange termijn;

Overwegende verder dat de appellanten hun grieven vooral op het feit steunen dat geïntimeerde twee jaar na het overlijden van haar echtgenoot hertrouwd is, wat volgens hen voor gevolg zou hebben dat zij slechts gedurende twee jaar de stoffelijke en zedelijke schade voortspruitend uit het verlies van haar echtgenoot zou hebben geleden;

Overwegende dat, bij de bepaling der schade, waarvoor vergoeding verschuldigd is, geen rekening mag gehouden worden met latere gebeurtenissen, vreemd aan de fout of aan de schade, welke de toestand van het slachtoffer komen verlichten of verzwaren (Verbr., 29 september 1948, Pas. 1948, I, 509; Verbr., 21 maart 1952, Pas. 1952, I, 489); dat het hertrouwen van geïntimeerde aan de foutieve daad van appellanten, en

aan de door deze daad veroorzaakte schade vreemd is (Verbr., 29 september 1948, reeds aangehaald);

Overwegende nochtans dat de gunstige of ongunstige vooruitzichten, die, op het ogenblik van het ongeval, de toestand van het slachtoffer kenschetsen, o.m. voor een jonge weduwe haar kansen tot hertrouwen, een bestanddeel van de schade vormen, en voor de begroting ervan wel in aanmerking dienen genomen;

Overwegende dat, bij de begroting van de zedelijke schade aan geïntimeerde in persoonlijke naam toekomend, de eerste rechter met deze gunstige mogelijkheden van het geval in feite rekening blijkt gehouden te hebben; dat, wat daar ook van zij, inachtgenomen de betrekkelijk jeugdige ouderdom van geïntimeerde en de kansen die zij dienvolgens had om een nieuw huwelijk aan te gaan, de door de eerste rechter toegekende som billijk voorkomt en dient behouden;

Overwegende, integendeel wat de stoffelijke schade aangaat, dat uit de berekening der toegekende vergoeding blijkt dat de eerste rechter de bewuste kansen niet in aanmerking heeft genomen; dat zijn beslissing dienaangaande dient verbeterd; dat om voornoemde reden de vergoeding wegens stoffelijke schade dient herleid tot het hierna ex aequo et bono vastgesteld bedrag;

Overwegende, wat aangaat de zedelijke schade geleden door Van Acker Gustaaf, die op het ogenblik van het ongeval nog geen twee jaar oud was, dat appellanten vergeefs de afwezigheid van geleden of later te lijden smart opwerpen, dat de toegekende vergoeding van 50.000 frank volkomen gegrond is, nl. wegens de toekomstige berooving van vaderlijke steun en genegenheid; dat, ingevolge het hertrouwen van zijn moeder, Van Acker Gustaaf weliswaar op dit gebied zijn toestand heeft zien verbeteren, maar dat het hier weeral gaat om een verbetering spruitende uit een gebeurtenis, die vreemd is aan de fout en aan de schade; dat, overigens, zoals de eerste rechter het terecht aanstipt, de bloedeigen vader door een derde persoon nooit volledig kan vervangen worden;

Overwegende dat de beschikking van het bestreden vonnis aangaande de kosten billijkerwijze verbeterd dient te worden, zoals hierna bepaald;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935,

Gehoord de heer advocaat-generaal Delahaye in zijn advies;

Alle andere besluiten verwerpend,

Ontvangt het hoofdzakelijk en het incidenteel beroep;

Doet te niet de beschikking van het bestreden vonnis aangaande de kosten;

Bevestigt het vonnis voor het overige, mits deze enkele wijziging dat de vergoeding, door de eerste rechter aan geïntimeerde wegens « gemis aan winst » toegekend, verminderd wordt tot 450.000 (in stede van 678.236) $\times \frac{2}{3} = 300.000$ frank;

Veroordeelt appellanten tot de $\frac{4}{5}$ en geïntimeerde tot $\frac{1}{5}$ van de kosten van beide aanleggen sedert het arrest dd. 30 mei 1953, met uitzondering van de kosten van registratie en tenuitvoerlegging van het bestreden vonnis en van dit arrest, dewelke uitsluitend ten laste van appellanten gelegd worden.

NOOT.: 1. Het arrest van 14 juli 1954, uitgesproken door het Hof van Beroep te Gent, wil geen rekening houden met het feit van het tweede huwelijk. Het houdt integendeel wel rekening met de gunstige of

ongunstige vooruitzichten, die voor de weduwe bestonden op de dag van het overlijden van haar echtgenoot. Dit alles werd gesteund op het principe, dat voor de rechter de gebeurtenissen na de onrechtmatige daad niet in aanmerking mogen komen, wanneer deze de toestand van het slachtoffer verlichten of verzwaren; maar nochtans vreemd zijn aan de onrechtmatige daad of aan de schade zelf. Zo werd het hertrouwen als vreemd beschouwd aan de schuld en aan de schade, terwijl de kansen op de dag van het ongeval beschouwd worden als een bestanddeel van de schade.

2. Deze uitspraak ligt in de lijn van de Belgische rechtspraak, waar het bepalen van de schade gebeurt met kennis van alle gegevens ten dage van het vonnis en zonder rekening te houden met latere gebeurtenissen, die vreemd zijn aan de schuld of aan de schade.

De eerste regel geldt heden ten dage in de Belgische rechtspraak als onbetwist. De tweede regel aangaande de latere gebeurtenissen geldt bij het Hof van Cassatie slechts vanaf september 1948. Hij werd onder meer uitgedrukt in de volgende uitspraken: Cassatie, 4 juli 1955, Pas. 1955, I, 1193, over de winstgevende arbeid van de weduwe; Cassatie, 31 maart 1952 (R.G.A.R., 1953, 5242), de dood van de weduwe van het slachtoffer is niet vreemd aan de schade, maar stelt er een eind aan; Gent, 14 november 1949, R. W. 1940-1950, kol. 645, idem.

Wat betreft het toepassen van deze tweede regel in het geval van het hertrouwen van de weduwe: Cassatie, 29 september 1948, J.T. 1949, 68; R.G.A.R. 1949, 4443; Pas. 1948, I, 509; Brussel, 18 januari 1922, Bull. dom. guerre 1922, 61; Brussel, 29 januari 1930, P.A. 157; Gent, 24 januari 1921, Bull. dom. guerre 1921, 457; Brussel, 3 december 1948 (R.G.A.R. 4464; Gent, 9 juli 1948; Gent, 18 december 1954 (R.G.A.R. 5594, 1955; Brussel, 10 december 1948, J.T. 1949, 37; R.G.A.R. 1950, 4563).

In elke bovengenoemde uitspraak wordt bevestigd dat het hertrouwen van de weduwe vreemd is aan de fout en aan de schade en derhalve niet in aanmerking komt bij het berekenen van het bedrag der schadevergoeding, waar integendeel in de drie laatstgenoemde vonnissen wel rekening gehouden wordt met de kansen tot hertrouwen, die bestonden op de dag van het overlijden van de man.

Enkele andere argumenten die tot uiting kwamen in de rechtspraak:

Brussel, 2 december 1891 (P.P. 1892, 165), dat onder meer als reden opgaf, dat het hertrouwen der weduwe niet ten goede mag komen aan de schuldenaar van de schadevergoeding.

Brussel, 10 december 1948 (J.T. 1948, 37; R.G.A.R. 1950, 4563), dat opmerkte, dat, wanneer met het tweede huwelijk rekening wordt gehouden, dit een reden zal zijn om niet te hertrouwen en dus een aanzetten tot concubinaat.

De schade, die door de dood van de weduwe wel beïnvloed wordt maar niet door haar hertrouwen, wordt door de grote meerderheid van de Belgische rechtsleer en van de rechtspraak bepaald als bestaande in het verlies van voordelen, die de aanspraakmakende persoon, in casu de weduwe, naar redelijke verwachting verder zou genoten hebben van de overledene, moest de onrechtmatige daad niet verricht zijn.

3. Hoe wordt het geval opgelost in het buitenland?

In Nederland is de draagwijdte van art. 1406 B.W. van groot belang en ook de rechtspraak daaromtrent. Het artikel bepaalt uitdrukkelijk dat de rechter dient rekening te houden met de vermogenstoestand en de omstandigheden van de benadeelde en de rechter kent

aan de weduwe alleen een schadevergoeding toe, die tot het onderhoudsverlies beperkt blijft. Deze schadevergoeding wordt door de Hoge Raad en door de vaste rechtspraak uitgelegd als een vordering tot alimentatie.

H.R., 19 november 1943 (N.J. 1944, n° 21); H.R., 11 januari 1946 (N.J. 1946, n° 90); H.R., 22 december 1950 (N.J. 1951, n° 222, m. n. Ph. A. N. H.); H.R., 21 mei 1954 (N.J. 1954, n° 460).

Wanneer we deze beperkingen beschouwen, dan is het duidelijk dat de rechtspraak aan de weduwe schadevergoeding toekent tot aan haar dood of tot aan haar eventueel hertrouwen, wat dan ook in de rechtspraak gewoonlijk uitdrukkelijk zo wordt beslist.

Hof Amsterdam, 19 december 1913 (N.J. 1914, p. 260); Hof Amsterdam, 24 maart 1916 (W. 9975); Rb. Amsterdam, 22 december 1922 (N.J. 1923, p. 244); Rb. Tiel, 7 september 1928 (W. 11874); Rb. Arnhem, 15 juni 1931 (N.J. 1931, p. 1186); Rb. Rotterdam, 14 oktober 1929 (W. 12169).

Deze beperkingen worden echter niet vermeld in het vonnis hieronder: Rb. Amsterdam, 11 maart 1921 (N.J. 1921, p. 764).

In Engeland wordt het recht op schadevergoeding van de weduwe gesteund op het recht op bijstand en onderhoud vanwege de echtgenoot. Zo werd besloten in de zaak *Stimpson v/ Wood and Son* (1888, 57LQB484), dat wegens het feit dat de benadeelde reeds lang voor de dood van het slachtoffer in concubinaat leefde, deze het recht verloren had nog schadevergoeding te eisen. Anderzijds wordt regelmatig in de vonnissen rekening gehouden met de kansen van hertrouwen, die bestonden op de dag van het ongeval.

Cfr. Kemp & Kemp, II, *Fatal Injury Claims*, p. 38-92.)

Gevallen waarin spraak is van een reeds voltrokken tweede huwelijk heb ik niet ontmoet.

In Duitsland kent § 844, 2°, B.G.B., aan bepaalde personen tegenover wie het slachtoffer een onderhoudsplicht had, een schadevergoedingsrecht toe. Dit is vooral het geval voor de echtgenote, zie § 1360.

Volgens Dernburg is de algemene regel zo, dat met een tweede huwelijk geen rekening moet gehouden worden. Zelfs als in feite iemand anders in het onderhoud van de benadeelde voorziet sinds het overlijden van het slachtoffer, blijft de eis tot schadevergoeding ten volle bestaan. (Das Bürgerliche Recht, II, 2°, n° 391e).

Lehman daarentegen schrijft: «Ob der Ersatzanspruch der Witwe mit der Wiederverheiratung (ganz oder teilweise) wegfällt, wird nur im Einzelfälle zu entscheiden sein.» (Lehrbuch des Bürgerlichen Rechts, zweiter Band, p. 940).

Op p. 937 legt hij de nadruk op het feit dat de aanspraak op rente geen onderhoudsaanspraak is, maar wel degelijk «Ersatzanspruch». Hij verwijst ook naar de inhoud van § 843, Abs. 4.

§ 843, Abs. 4 bepaalt: «Der Anspruch auf die Rente wird nicht dadurch ausgeschlossen dass ein Anderer dem Verletzten Unterhalt zu gewähren hat.»

In Zwitserland wordt een schadeloosstelling aan de weduwe toegekend met de bedoeling zo de voorheen bestaande economische toestand van de weduwe te herstellen, nu ze het onderhoud door haar echtgenoot verstrekt moet ontberen.

Wanneer het feit van haar hertrouwen op de dag van de uitspraak vaststaat, ontvangt zij slechts schadevergoeding in het geval en voor zover het nieuwe onderhoud vanwege haar tweede man geringer is dan dat van haar overleden eerste echtgenoot.

Bij het niet hertrouwen wordt rekening gehouden met de kansen op een nieuw huwelijk, die de weduwe naar voldoende waarschijnlijkheid geoordeeld wordt te hebben. In geval de schadevergoeding onder de vorm van een rente wordt toegekend, wordt aangeraden de mogelijkheid te voorzien van het bedrag aan te passen of van het op te heffen op aanvraag van degene, die het verstrekken moet, in geval van een tweede huwelijk later. Wordt er integendeel een kapitaal toegestaan, dan wordt, bij voldoende waarschijnlijkheid van hertrouwen, van eerst af 20 à 30 % van het kapitaal afgetrokken. (Schweizerisches Haftpflichtrecht, I, blz. 185d, Dr Karl Oftinger.)

4. Als nabeschouwing:

Van al deze stelsels blijkt mij de Zwitserse redenering in het rentesysteem de meest billijke. Er wordt rekening gehouden met het concreet evolueren van de verdere toestand, daar waar bij het radicaal negatief of radicaal positief beoordelen de gebeurtenissen in abstracto worden beschouwd en het ten slotte hierop neer komt, dat een der beide partijen wordt bevoordeligd.

Als in de Belgische rechtspraak de schade zou bepaald worden als het verlies van bepaalde voordelen, die de weduwe naar alle waarschijnlijkheid van haar echtgenoot mocht verwachten, dan zou haar gewijzigde toestand na haar nieuwe huwelijk haar nieuwe voordelen vanwege de nieuwe echtgenoot bezorgen, die niet vreemd meer zouden blijven aan de schade, maar die deze verminderen of zelfs kunnen beëindigen. De schuldenaar van de schadevergoeding zou dus volledig of gedeeltelijk van zijn verplichting kunnen ontslagen worden, wanneer ook in de realiteit de voordelen vanwege die nieuwe echtgenoot volledig of gedeeltelijk de verloren voordelen vanwege de overleden man herstellen. Deze mogelijkheid tot aanpassing kan voorzien worden bij de uitspraak en de veroordeling tot het betalen van een rente «met voorbehoud van latere aanpassing».

Bij deze redenering ligt de nadruk in het schadebegrip, niet op het verlies van een concreet bepaald persoon, van wie de vrouw voordelen mocht verwachten, maar wel het verlies van een «echtgenoot», die haar ingevolge het huwelijk naar grote waarschijnlijkheid bepaalde voordelen zou bezorgen. Door de nadruk te leggen op de hoedanigheid van echtgenoot, die de overledene bezat, wordt het mogelijk die bepaalde concrete persoon in zover de hoedanigheid van echtgenoot te vervangen door de nieuwe man in het tweede huwelijk en in dezelfde mate het herstel der voordelen toe te rekenen op de schade. Naar mijn bescheiden mening zou in dat geval het hertrouwen van de weduwe immers niet langer meer vreemd zijn aan de schade, en de oplossing zou juridisch en billijk zijn.

R. Mulier.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 16 juni 1956.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Axters.

Advocaat - Generaal : M. Matthys.

Advocaten : Mrs Van Schoote en Vande Velde-Winant.

Faillissement. — Wettelijke of contractuele schuldvergelijking. — Toepasselijkheid van artikel 445, lid 3, faillissementswet.

Voor het bestaan van wettelijke schuldvergelijking is onder meer vereist dat de partijen elkanders persoonlijke schuldenaren zijn.

Ofschoon twee vennootschappen dezelfde raad van beheer hebben en in hetzelfde gebouw gevestigd zijn, zijn zij twee verschillende rechtspersonen.

Wanneer contractuele schuldvergelijking binnen de verdachte periode wordt ingeroepen, valt zij onder toepassing van de bij art. 445, lid 3, Faillissementswet voorgeschreven nietigheid.

Schelfout t/ Mr Vande Velde-Winant
(faillissement Juteveverij G. Knockaert)

Gezien de stukken o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Gent, op 15 oktober 1955;

Overwegende dat het hoger beroep tijdig en regelmatig werd ingesteld;

Overwegende dat, zoals voor de eerste rechter, appellant voorhoudt dat zijn schuld tegenover het faillissement « Juteveverij G. Knockaert » door wettelijke schuldvergelijking te niet is gegaan en dat dienvolgens het door de curator ingeroepen art. 445 al. 3 van de wet op het faillissement niet toepasselijk is;

Overwegende dat appellant uit het oog verliest dat tot het bestaan van de wettelijke schuldvergelijking onder meer vereist is dat de partijen elkanders persoonlijke schuldenaars wezen (De Page III 627; Kluyskens : De Verbintenissen n° 220);

Overwegende dat appellant van de P.V.B.A. « Juteveverij G. Knockaert », volgens de bestelorders n° 1159 van 2.6.54, n° 1167 van 11.6.54 en n° 1486 van 14.12.1954 verschillende leveringen van jutedoek ontving voor een totaal bedrag van 41.362 fr.; dat hij die jute verwerkt heeft en vervolgens papier leverde aan de P.V.B.A. « Papeteries de Gand » genaamd Papyrex, die eveneens in failliet verklaard werd;

dat, ofschoon beide vennootschappen dezelfde beheerraad hadden en in hetzelfde gebouw gevestigd waren, zij twee verschillende rechtspersonen zijn;

dat dienvolgens waar Papyrex schuldvergelijking toepaste voor leveringen door de firma Knockaert en voor deze door Schelfout aan haar — Papyrex — gedaan er geen spraak kan zijn van wettelijke schuldvergelijking;

Overwegende dat voor zoveel appellant en gemelde vennootschappen overeen zouden gekomen zijn hun onderlinge schulden te compenseren er conventionele of vrijwillige schuldvergelijking zou bestaan; dat wanneer dergelijke schuldvergelijking binnen het verdacht tijdstip ingeroepen wordt zij onder de toepassing valt van de nietigheid voorgeschreven bij gemeld art. 445 al. 3 (R. P. Dr B. V° faillite et Banqueroute n°s 661, 662, 663);

Overwegende dat de door appellant ingeroepen betalingsstoestand op 16 december 1954 opgemaakt werd en binnen het verdachte tijdstip valt; dat de eerste rechter dan ook terecht de nietigheid van de voorgewende schuldvergelijking heeft uitgesproken;

Overwegende weliswaar dat appellant voorhoudt dat hij steeds handelsbetrekkingen met beide vennootschappen heeft onderhouden, dat gemelde betalingswijze altijd toegepast is geweest en er regelmatig rekeninguittreksels werden opgemaakt;

dat nochtans appellant tot staving van zijn bewering slechts een rekeninguittreksel overlegt hetwelk gedagtekend is van 28 augustus 1951; dat in dit enkel stuk het bewijs niet kan worden geput dat de aangehaalde betalingswijze regelmatig op al de handelsverrichtingen werd toegepast en in het bijzonder dat vóór het verdachte tijdstip en in verband met de leveringen die in 1954 gedaan werden er een overeenkomst heeft bestaan omtrent het compenseren der schulden;

Overwegende dat om dezelfde redenen het bestaan van een lopende rekening in onderhavig geval uitgesloten is;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935,

Alle andere besluiten als ongegrond verwerpend;

Gehoord de heer advocaat-generaal Matthys in zijn eensluidend advies;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk, doch ongegrond; bevestigt dienvolgens het vonnis a quo en verwijst appellant in de kosten van de aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

1e Kamer. — 3 oktober 1956.

Voorzitter : M. Meulemans.

Rechters : M.M. Roget en Helleputte.

Advocaten : Mrs Hubrechts, Hoylaerts en Bosmans

Verkoop van een koe met koopvernietigend gebrek. — Toelaatbaarheid van het instellen van primaire en subsidiaire vordering bij dezelfde dagvaarding.

In dezelfde dagvaarding vordering primair op grond van artikel 13 van de wet van 25 augustus 1885 en subsidiair op grond van artikel 1110 B. W. ingesteld.

De koper van een dier beschikt over twee vorderingen, die tegelijk kunnen worden ingesteld. Geen enkele bepaling van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering verbiedt op straffe van nietigheid ze tegelijk bij hetzelfde exploit in te stellen, de ene als hoofdeis, de tweede als subsidiaire vordering.

De wet van 3 juli 1894 (artikel 13 van de wet van 25 augustus 1885) beoogt enkel de gebreken, die het dier totaal ongeschikt maken voor de voeding, zonder verder te onderscheiden of die gebreken verborgen of zichtbaar zijn.

Voormelde wetsbepaling schrijft geen bijzonder vervaltermijn voor het instellen van de vordering in vrijwaring voor, zoals artikel 3 van de wet van 25 augustus 1885 het wel doet.

Verhoeven t/ De Putter en De Putter t/ Allaerts.

Gezien de stukken van de rechtspleging en namelijk het vonnis de dato 15 april 1954 in uitvoerbare uitgifte voorgelegd, op tegenspraak tussen partijen door de heer vrederechter van het kanton Glabbeek uitgesproken, waartegen beroep aangetekend werd op 2 juni 1954 door geboekt exploit van deurwaarder Dotremont, in dienstverblijf te Tienen;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis ertoe strekte ten laste van verweerder De Putter — huidige beroepene — te horen zeggen dat de verkoop van een koe, dd. 16 januari 1954, op voet van artikel 13 der wet van 25 augustus 1885, ontbonden wordt en in bijkomende orde gezegde verkoop te horen nietig verklaren wegens dwaling nopens de zelfstandigheid;

Overwegende dat aanlegger De Putter, verweerder Allaerts liet dagvaarden in tussenkomst om hem te vrijwaren tegen alle veroordelingen die ten zijnen laste zouden kunnen uitgesproken worden;

Overwegende dat de eerste rechter, na de twee vorderingen — hoofdeis en dagvaarding in tussenkomst — samengevoegd te hebben, ze onontvankelijk heeft verklaard wegens bijeenvoeging in het inleidend exploit van twee eisen die gesteund zijn op twee totaal verschillende oorzaken en voorwerpen: vrijwaring tegen verborgen gebreken en nietigheid van de verkoop wegens dwaling;

Ontvankelijkheid van de oorspronkelijke dagvaarding :

Overwegende dat, afgezien van het feit of in casu de eis gegrond is, beroeper zijn vordering mocht steunen op artikel 13 van de wet van 25 augustus 1885 — dat handelt over de koopvernietigende gebreken en niet over de verborgen gebreken zoals de eerste rechter het verkeerdelijk gezegd heeft in de motieven van zijn vonnis — en op artikel 1110 B. W. (dwaling nopens de zelfstandigheid);

Overwegende dat het feit dat deze twee middelen in hetzelfde exploit ingeroepen zijn de vorderingen geenszins onontvankelijk maken; dat inderdaad het middel gesteund op artikel 1110 B. W. maar subsidiair ingeroepen wordt in geval de hoofdeis afgewezen moest zijn; dat het inderdaad door de rechtspraak aangenomen wordt dat de koper van een dier over twee vorderingen beschikt die tegelijk kunnen ingesteld worden (Cass., 23 november 1939, Pas. 1939, I, 438); dat geen enkele bepaling van het wetboek van burgerlijk procesrecht, op straf van nietigheid, verbod oplegt dat ze tegelijk in hetzelfde exploit zouden ingediend worden: de ene bij middel van hoofdeis, de tweede als bijkomende vordering (zie Van Lennep: Het Burgerlijk Procesrecht, deel I, Subsidiaire vordering, n° 586, blz. 110);

Overwegende dat de zaak in staat is om ten gronde gevonnist te worden;

Overwegende dat de hoofdvordering en deze in tussenkomst en vrijwaring samenhangend zijn; dat in het belang van een goede rechtsbedeling het behoort ze samen te voegen;

Hoofdeis :

Overwegende dat partijen niet betwisten dat de door beroepene verkochte koe, na slachting, voor de voeding bestemd was; dat het blijkt uit het getuigschrift door veearts Oversteyns van Neerpelt afgegeven, dat het dier totaal ongeschikt bevonden werd; dat het dier op 16 januari 1954 verkocht werd; dat beroeper De Putter op 20 januari 1954 liet dagvaarden; dat voornoemde ook niet betwist dat de koe van Sint-Truiden — verkoopplaats — naar Lommel — slachtingplaats — vervoerd werd; dat het uit geen enkel bestanddeel van de zaak gebleken is dat de afstand tussen die twee gemeenten meer dan 50 km. zou bedragen; dat de voorwaarden door de wet van 3 juli 1894 gesteld dus vervuld zijn;

Overwegende dat de prijs van de koe — hetzij 7.000 frank — bij gebrek aan andere gegevens door partijen te verschaffen, als normaal voorkomt voor

een dier dat voor onmiddellijke slachting bestemd was; dat het niet bewezen is dat beroeper bij de aankoop op de hoogte was van het gebrek waarvan de koe aangetast was bij de slachting, daar het vlees ervan, in de bedoeling van partijen voor het gebruik bestemd was; dat het aldus niet gebleken is dat beroeper een kanscontract met De Putter zou afgesloten hebben, zodat hij geen verhaal meer zou mogen uitoefenen;

Overwegende bovendien, zoals hierboven reeds gezegd, dat De Putter vergeefs beweert dat de koe door een zichtbaar gebrek aangetast was; dat de wet van 3 juli 1894 enkel de gebreken beoogt die het dier totaal ongeschikt maken voor de voeding zonder verder te onderscheiden of die gebreken verborgen of zichtbaar zijn (Pandectes belges, boekdeel 132, V°, Vente et échange d'animaux domestique, n°s 820 en 821);

Overwegende dat de hoofdeis derhalve gegrond is;

Dagvaarding in tussenkomst :

Overwegende dat De Putter — aanlegger in tussenkomst en verweerder in de hoofdvordering — verweerder in tussenkomst Allaerts op 10 februari 1954 liet dagvaarden ten einde hem te waarborgen tegen alle veroordelingen die ten zijnen laste zouden kunnen uitgesproken worden;

Overwegende dat verweerder in tussenkomst zich klaarblijkelijk op artikel 3 der wet van 25 augustus 1885 steunt om de onontvankelijkheid van deze eis in te roepen; dat hij voorhoudt dat hij de koop met aanlegger in tussenkomst op 13 januari 1954 te Rillaar afsloot, d.w.z. meer dan 5 dagen vóór de inleidend dagvaarding dd. 20 januari 1954;

Overwegende dat de wet van 3 juli 1894 enkel de rechtsverbanden tussen partijen in de hoofdeis regelt en verder een afwijking stelt aan de voorschriften door de wet van 25 augustus 1885 bepaald; dat ze geen bijzondere vervaltermijn voorziet voor het indienen van de vordering in vrijwaring — zoals artikel 3 van de wet van 25 augustus 1885 het doet; dat de rechtsvervallen strikt moeten geïnterpreteerd worden, zodat de dagvaarding in tussenkomst ontvankelijk en gegrond voorkomt;

Overwegende dat De Putter beweert het afgekeurd dier voor de som van 6.150 frank van Allaerts gekocht te hebben en de terugbetaling van dit bedrag eist; dat Allaerts bekend 5.750 frank ontvangen te hebben voor dat beest; dat bij gebreke aan bewijs van aanlegger in tussenkomst dit laatste bedrag moet aangenomen worden;

Overwegende dat Allaerts tegen De Putter eveneens de kanskoop en de kennis van de onzekere toestand van het dier inroep; dat er, zo min als in de hoofdvordering en voor dezelfde redenen, deze middelen kunnen weerhouden worden;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Zegt de hoofdvordering en de dagvaarding in tussenkomst ontvankelijk;

Trekt de zaak tot zich en beslissende ten gronde:

Voegt de twee vorderingen samen;

Verklaart beide vorderingen gegrond;

Zegt dienvolgens dat de verkoop van 16 januari 1954 aangegeven tussen Verhoeven en De Putter nietig is;

Verwijst beroepene De Putter — aanlegger in tussenkomst — aan beroeper Verhoeven de som van 7.000 frank te betalen, zijnde de koopprijs van het dier, te vermeerderen met de gerechtelijke interesten;

Zegt dat verweerder in tussenkomst, Allaerts, gehouden is De Putter te vrijwaren ten bedrage van

5.750 frank, zijnde het bedrag door hem ontvangen voor de ontbonden verklaarde koop van 13 januari 1954;

Verwijst beroepene De Putter tot al de kosten van de beide aanleggen, met uitzondering van deze van zijn vordering tot tussenkomst en vrijwaring die ten laste van verweerder Allaerts vallen;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 12 juli 1956.

Voorzitter: M. De Preter.

Advocaten: Mrs Van Heesch en Van Gestel.

1. Ontvankelijkheid. — Niet-vermelding van zijn handelsregisternummer door eiser. — Ontbreken van gegevens in uittreksel van de akte van oprichting ener eisende P.V.B.A.
2. Octrooirecht. — Bewijskracht van een afgeleverd octrooi. — Slechts vermoeden. — Begrip «publicatie» in artikel 24C octrooiwet.

1. Wanneer een eiser nagelaten heeft zijn handelsregisternummer te vermelden, doch zijn identiteit geen twijfel overlaat, zodat verweerder niet misleid is omtrent de persoon van eiser, bestaat er geen aanleiding de vordering om deze reden niet ontvankelijk te verklaren.

De door een P.V.B.A. ingestelde vordering is ontvankelijk, ofschoon in het uittreksel van haar akte van oprichting niet zijn vermeld de onderschrijvingen der deelbewijzen per persoon met het aan ieder van hen bij de oprichting toekomend aantal.

Artikel 6 van de wet op de vennootschappen bepaalt dat de akte van de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid bij uittreksel wordt bekendgemaakt en artikel 7/b/6° van dezelfde wet bepaalt dat het uittreksel dient te beschrijven de wijze, waarop het maatschappelijk fonds is gevormd.

De door artikel 121 van voormelde wet voorgescreven vermelding geldt slechts voor de akte van oprichting; de belangen van derden zijn gevrijwaard doordat zij de uitgifte van de akte van oprichting, neergelegd ter griffie van de Rechtbank van Koophandel, kunnen raadplegen, zodat alle vermeldingen, voorkomende in de akte van oprichting (artikel 30) niet dienen te worden weergegeven in het gepubliceerde uittreksel.

Artikel 125 van meerbedoelde wet bepaalt trouwens uitdrukkelijk dat elke belanghebbende derde mag kennisnemen van het register van de vennoten, dat o.m. de vermelding bevat van de gedane stortingen, zodat derden zich niet kunnen beroepen op een vermeende gebrekkige publiciteit.

2. Een octrooi wordt zonder vooronderzoek ten gronde afgeleverd en levert op zichzelf geen bewijs van geldigheid, doch schept slechts een vermoeden ten behoeve van de octrooihouder, waardoor de bewijslast van de ongeldigheid rust op hem, die zich op de nietigheid van het octrooi beroept.

Artikel 24 C. van de Octrooiwet verstaat door keurige tekening, voorkomend in drukwerken in de meest algemene zin, opgemaakt met het oog op hun verspreiding, die heeft plaats gehad vóór alle neerlegging van een verzoek om octrooiverlening, zodat een vaardig vakman met een gewoon onderscheidingsvermogen zonder bijzondere studie het afgebeelde voorwerp kan nabootsen.

Het is niet van belang of deze publicaties in het binnen- of in het buitenland zijn verspreid.

Namaak is slechts mogelijk voor zover het nagebootste voorwerp iedentiek is met het voorwerp, waarvoor een octrooi is verleend.

De Prins en P.V.B.A. D.E.P. t/
P.V.B.A. De Prins Gebroeders.

Overwegende dat de vordering van eisers ertoe strekt:

1) te horen zeggen voor recht dat verweester zich schuldig heeft gemaakt aan namaak van het brevet van eerste eiser, n° 496.171; verweester verbod te horen opleggen om het brevet n° 496.171 na te maken en de nagemaakte voorwerpen te verkopen, alsmede verbod te horen opleggen van alle onrechtmatig gebruik van de aanduiding «gebreveteerd» op haar papieren en instrumenten;

2) verweester te veroordelen te betalen ten titel van schadevergoeding aan eerste eiser wegens namaak en oneerlijke mededinging de som van 50.000 frank en aan tweede eiseres ten titel van schadevergoeding wegens oneerlijke mededinging de som van 75.000 frank;

3) te horen bevelen dat de inlassing van het vonnis in zijn geheel zou geschieden in een dagblad;

Overwegende dat verweester bij tegeneis de nietigheid vraagt van het kwestig brevet, wegens anterioriteit door uitbating en publicatie;

I. Ontvankelijkheid:

Aangezien verweester opwerpt dat de eis onontvankelijk is, om reden dat eerste eiser als handelaar het nummer van zijn handelsregister niet vermeldt, en anderzijds dat tweede eiseres geen handelsregister bezit;

Dat weliswaar eerste eiser als instrumentenmaker heeft nagelaten zijn nummer van het handelsregister te vermelden en een verkeerdelijk vermeld heeft onder de aanwijzing van tweede eiseres, wiens zaakvoerder hij is; dat de indentiteit van eerste eiser nochtans geen twijfel laat, zodat verweester niet misleid werd omtrent de persoon van eerste eiser, en er dus geen reden bestaat om de eis, om deze bepaalde reden, onontvankelijk te verklaren (Braas A., Précis de Droit de Procédure Civile, t. II, 1948, n° 835; Rép. Prat. Dr. b., V°, Exploit, n° 166 en volg.);

Dat anderzijds tweede eiseres, hangende het geding, en wel op 5 april 1955, de inschrijving in het handelsregister heeft genomen, zodat aan de nietigheid van afwezigheid van handelsregisternummer werd verholpen (artikel 12 van de wet van 30 mei 1934, gewijzigd bij de wet van 9 maart 1939);

Dat verweester tevens de onontvankelijkheid opwerpt van de eis, zoals ingeleid door tweede eiseres, en gesteund op het niet-bestaan van de rechtspersoonlijkheid van laatstgenoemde, voortspuitende uit de nietigheid van de stichtingsakte, tengevolge de afwezigheid van de vermelding der onderschrijvingen der deelbewijzen per persoon en met het aantal dat aan ieder van hen toekwam bij de stichting;

Overwegende dat ook dit argument in huidig geval alle grond mist;

Dat artikel 6 van de wet op de vennootschappen voorziet dat de akte van de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid bij uittreksel wordt bekend gemaakt en artikel 7b, 6° van zelfde wet, o.m. voorziet dat het uittreksel de wijze waarop het maatschappelijk fonds is gevormd, dient te beschrijven;

Overwegende dat de door artikel 121 van de wet op de vennootschappen voorgescreven vermelding slechts geldt voor de akte van oprichting, en de belangen der

derden worden gevrijwaard doordat zij de uitgifte van de akte van stichting, neergelegd ter griffie van de Rechtbank van Koophandel, kunnen raadplegen (A.P.R., Vennootschappen (p.v.b.a.), door J. Van Houtte, n° 97; Fredericq L., Droit Commercial Belge, t. IV, p. 237; Loir M., Sociétés de personnes à Responsabilité Limitée, chap. 7, p. 330), zodat alle vermeldingen voorkomende in de akte van oprichting (artikel 30) niet dienen weergegeven in het gepubliceerde uittreksel;

Dat trouwens artikel 125 van de wet op de vennootschappen uitdrukkelijk voorziet dat elke derde belanghebbende kennis mag nemen van het register van de vennoten, dat ook o.m. de vermelding bevat van de gedane stortingen, zodat derden zich niet kunnen beroepen op een vermeende gebrekkige publiciteit.

II. Ten gronde :

A. Geldigheid van het Brevet :

Overwegende dat bij besluit van 6 juli 1950 een uitvindingsoctrooi werd verleend aan eerste eiser onder n° 496,171, met als voorwerp een instrument, waarmede om de beurt in Si b als klaroen, en in Mi b als trompet kan gespeeld worden;

Dat de uitvinding, zoals weergegeven in het brevet, slaat op « de middelen voorzien om de theoretische buislengte van deze kring, metalen slang) van 2,211 m. op 1,475 m. te kunnen herleiden en omgekeerd », en anderzijds deze « ... middelen gevormd worden door een zuiger die zich in een cylinder, ingeschakeld in deze kring, kan verplaatsen om af en toe een kring te vormen die aan hogervernoemde afmetingen beantwoordt;

Dat verweerster ten onrechte opwerpt, dat tengevolge van de afwezigheid van regelmatige betalingen der taksen op het brevet, ditzelfe zou vervallen zijn;

Dat eerste eiser immers de octrooiën-kwijtschriften voorlegt der laatste jaren en verweerster niet bewijst dat de respijt-termijn van zes maanden werd overschreden (artikel 22 der wet van 24 mei 1854);

Overwegende dat bij schrijven, gericht door de bevoegde directeur van de dienst voor handels- en nijverheidseigendommen, in dd. 27 maart 1956, aan de raadsman van eiseres, werd medegedeeld dat het octrooi van aanlegger « niet gebracht werd op de lijst der octrooiën, waarvan de vervallen annuïteiten niet binnen de wettelijke termijn betaald werden »; dat dient aangestipt dat voornoemd schrijven uitgaat van dezelfde dienst, die zorgt voor het verlenen der uitvindings-octrooiën;

Overwegende dat de wet van 1854 haar bescherming toekent aan een uitvinding voor zover de formaliteiten opgesomd in het K. B. van 24 mei 1954 worden in acht genomen en de uitvinding breveteerbaar is;

dat meer in het bijzonder, wat het laatste punt betreft, dient opgemerkt dat een brevet, zonder vooronderzoek ten gronde, wordt afgeleverd en op zichzelf geen bewijs levert van geldigheid, maar wel een vermoeden schept ten voordele van de octrooihouder, waardoor de bewijslast van de ongeldigheid ten laste valt van hem, die de nietigheid van het brevet vraagt (artikel 24 der wet van 1854; Nov. Dr. Intell. « de la contre-façon », n° 660 en 661; Ch. Verbaet en V. Gevers, « Over de problemen der breveteerbaarheid », R.W. 1952-1953, kol. 1729);

Overwegende dat de rechtbank gehouden is te oordelen over de draagwijdte van een brevet en dit doet op basis van de beschrijving, zoals weergegeven in het brevet (Cass. 22 september 1927, Pas. 292) en binnen het kader van de door betwistende partijen opgeworpen grieven;

Dat geen der partijen betwist, dat het een uitvindings-octrooi betreft;

Dat de breveteerbaarheid ervan dient vastgelegd in het licht van het onderzoek van de kenmerken voor iedere uitvinding zoals door de wet van 1854 en het gemeen recht bepaald, namelijk : de uitvinding, het nijverheids- of handelskarakter (artikel 1), de nieuwigheid (artikel 24) en het geoorloofd karakter;

Aangezien verweerster in haar besluiten het karakter van uitvinding, de nijverheidsuitbating en het ongeoorloofd karakter niet aansnijdt, doch zich vergenoegt de nieuwigheid der uitvinding te betwisten, ten gevolge der anterioriteiten door publicatie (artikel 24c) en uitbating (artikel 24a);

Dat artikel 24c van de wet door « publicatie » verstaat de volledige beschrijving en nauwkeurige tekening, voorkomend in drukwerken in de meest algemene zin, opgesteld met het oog op hun verspreiding die plaats greep vóór de neerlegging van een aanvraag tot een brevetverlening, zodat een vaardig vakman met een gewoon onderscheidingsvermogen zonder bijzondere studie het afgebeeld voorwerp kan nabootsen;

Dat het van geen tel is te weten of deze publicaties in binnen- of buitenland worden verspreid (Rp. Pr. Dr. Belge, V°, Brevets, n° 79 à 138);

Dat verweerster verwijst naar de uitgaven der firma's Couesnon (Parijs), Ligna (Tchecoclovarië), Gras (Parijs) en Conn (Parijs), maar dat geen der uitgebeelde blaasinstrumenten met piston de kwestige klaroentrompet beschrijft;

Dat bovendien het brevet waarvan sprake geen aanspraak maakt op de uitvinding van de piston maar wel op de functie, die door de klaroen-trompet wordt vervuld bij middel van de piston;

Dat de aandacht dient gevestigd op de catalogoog van de firma Schenkelaars H., waarin gewag wordt gemaakt van de klaroen-trompet met piston onder n° 10.054;

Dat de door verweerster neergelegde stukken echter niet de voldoende zekerheid verschaffen betreffende zulkdanige anterioriteit, wegens de afwezigheid van een juiste datum op laatstvernoemde catalogoog;

Dat anderzijds artikel 24c voorziet dat het voorwerp van het octrooi niet mag gebruikt, in werking gesteld of uitgebaat zijn vóór de wettelijke datum van uitvinding, op straffe van verlies van het karakter van nieuwigheid (Burg. Brussel, 16 juni 1951, ing. Cons. 1952, 186); en het stellen van één enkele daad volstaat om de nietigheid van het octrooi te bewerkstelligen (Coppeters de Gibson, Ing. Cons., 1951, 5);

Overwegende dat verweerster opwerpt dat kwestige klaroen-trompet, zoals beschreven in het brevet n° 496,171, reeds op de Belgische markt werd gebracht door de Nederlandse firma Schenkelaars, die het Belgisch cliënteel liet bezoeken door haar agenten;

Dat weliswaar de firma Schenkelaars in haar schrijven van 17 januari 1956 verklaart dit soort blaasinstrument gedurende circa tien jaar te hebben gefabriceerd, doch dat dit nog niet bewijst dat het door een vertegenwoordiger in België op de Belgische markt werd gebracht vóór de datum der inleiding;

Dat slechts een deskundige, wiens zending hierna omschreven wordt, de kwestie der anterioriteiten met de meest mogelijke doelmatigheid zal kunnen onderzoeken.

B. Namaak :

Overwegende dat namaak slechts mogelijk is voor zover het nagebootste voorwerp identiek is met het voorwerp waarvoor een octrooi werd genomen;

Dat ieder der partijen in het geding een klaroen-

trompet heeft voorgebracht, en partijen het eens zijn dat de door verweerster voorgebrachte klaroen-trompet dezelfde is als degene waarvoor aanleggers een factuur van aankoop dd. 7 april 1954 voorleggen op naam van de genaamde Heyen Jozef, wanneer zulke klaroen-trompet bij verweerster aangekocht werd, zodat de deskundige ter uitoefening van zijn opdracht zich kan steunen op de neergelegde stukken.

C. Schade :

Overwegende dat de rechtbank, wat betreft de vordering tot schade wegens namaak of onrechtmatige mededinging de uitslag van het deskundig onderzoek dient af te wachten alvorens definitief ten gronde te beslissen, tenminste voor wat betreft dit deel van het geschil.

Om deze redenen :

De Rechtbank, na erover beraadslaagd te hebben, Alle verdere en strijdige besluiten verwerpende, Rechtdoende op tegenspraak,

Verklaart de eis en de tegeneis beiden regelmatig geleid en vormelijk ontvankelijk;

Beveelt een deskundig onderzoek, met als opdracht aan de deskundige, na partijen gehoord te hebben, in een omstandig schriftelijk en ter deze griffie neder te leggen verslag, waarvan de handtekening zal voorafgegaan worden van de eed, zoals deze in artikel 317 B.W. (K.B. n° 300, van 30 maart 1936) wordt vermeld :

« na te gaan : 1) of de kwetstige klaroen-trompetten » op identieke wijze functionneren; 2) of vóór de nederlegging van de vraag tot brevet een publicatie in » binnen- of buitenland verspreid, de mogelijkheid bood » voor een man van het vak de kwetstige klaroen-trompet met piston na te maken, zonder zich in een bijzondere studie te verdiepen; 3) of vóór de datum van » de uitvinding, zijnde 30 juni 1950, eenzelfde klaroen-trompet in de handel was gebracht door een binnenlands of buitenlands fabrikant, hetzij voor deze laatste langs een verkoopagent in België; en verder alle » nuttige inlichtingen aan de Rechtbank te verschaffen » omtrent enige anterioriteit en alle nutige en doel-treffende vragen van partijen te beantwoorden »;

Beveelt dat partijen binnen de vijftien dagen van huidig vonnis in de benoeming van één deskundige zullen voorzien, zoniet dat er tot deze verrichtingen zal overgegaan worden door de heer J. Moerenhout, wonende te Deurne-Zuid, Thibautstraat 21, van ambtswege daartoe aangesteld.

Kosten voorbehouden.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE LEUVEN

29 september 1956.

Alleensprekend rechter : M. Terlinden.

O.M. : M. Convents.

Advocaten : Mrs Vermeersch en Davidts.

Verduistering door de koper van niet afbetaald radiotoestel, gekocht onder voorbehoud van het eigendomsrecht van de verkoper. Subrogatie van 's kopers borg, die de koopprijs afbetaald heeft.

Verduistering door de koper van een niet afbetaald radiotoestel, dat hem verkocht was onder voorbehoud van het eigendomsrecht van de verkoper tot de algehele betaling.

Volledige betaling van de koopprijs door de borg van de koper. Krachtens artikel 2029 B.W. is de

borg gesubrogeerd in al de rechten van de verkoper tegen de koper, ook in het recht op schadeloosstelling.

O.M. en C.L. b.p. t/ R.J.

Verzet van de verdachte door exploit van deurwaarder Simon, dd. 15 september 1956, tegen een vonnis bij verstek tegen hem uitgesproken op 11 september 1956, hem betekend op 14 september 1956, hetwelk hem verwijst tot een gevangenisstraf van zes maanden en tot een geldboete van 26 frank, gebracht op 520 frank, of een vervangende gevangenisstraf van acht dagen en tot de kosten;

bovendien zijn onmiddellijke aanhouding beveelt; uit hoofde van te Schaffen, kanton Diest, of elders in het rijk, in de loop van 1955 en 1956 vóór 26 juni 1956 een radiotoestel A., verkoopwaarde 13.500 frank, dat hem overhandigd werd op voorwaarde van het terug te geven of er een bepaald gebruik van te maken, bedrieglijk, hetzij verduisterd, hetzij verspild te hebben ten nadele van de n.v. H.;

De Rechtbank, beslissende op tegenspraak; Aangezien het verzet regelmatig is, de Rechtbank ontvangt het en er over beslissende;

Op strafgebied :

Overwegende dat het feit ten laste van de verdachte gelegd bewezen is; dat indien het vonnis van de vrederechter van Ekeren, dd. 25 november 1955, verdachte met de borg C. L. veroordeeld heeft tot betaling van het aan de firma H. verschuldigd bedrag, deze uitspraak geen einde heeft gesteld aan het eigendomsrecht van deze inrichting op het door haar verkochte radiotoestel;

dat inderdaad door artikel 2 van het verkoopcontract dd. 29 juli 1953 bedongen wordt dat de verkoper de eigendom van de verkochte waar behoudt tot volledige uitbetaling van de prijs;

Overwegende dat kwetstieus radiotoestel door toedoen van D. F., op verzoek van verdachte aan de echtgenoten P.-C. verkocht werd op 10 juni 1955 en dat het slechts op 9 juni 1956 is dat het door de borg C. L., tot ontlasting van verdachte, aan de verkoper volledig uitbetaald werd tengevolge van een beslag op het loon van de borg tot verzekering van deze betaling gelegd;

Overwegende dat niet alleen de handtekening van de borg in zeer verdachte omstandigheden door verdachte bekomen werd, maar dat deze laatste daarenboven, na op 10 juni 1955 te hebben beloofd met de borg, zijn schoonbroeder C. L., een regeling te treffen wat dezes vergoeding betreft, op 25 juni 1956 in brutale termen verklaard heeft deze belofte niet te willen houden;

Op burgerlijk gebied :

Overwegende dat de burgerlijke partij in haar hoedanigheid van borg verplicht werd het door verdachte aan de firma H. verschuldigd bedrag te betalen tengevolge van het beslag dat op haar loon werd gelegd in handen van haar werkgeefster de n.v. Ch. dH. Z., dewelke aan de firma H. een som van 11.636 frank overgemaakt heeft;

Overwegende dat krachtens artikel 2029 van het Burgerlijk Wetboek, de burgerlijke partij, in haar hoedanigheid van borg de door verdachte verschuldigde som aan de verkoper betaald heeft, in al de rechten van deze laatste tegenover de schuldenaar gesubrogeerd is;

dat het onbetwistbaar is dat de firma H. zich burgerlijke partij tegen de verdachte had kunnen stellen

en betaling van dezelfde schadeloosstelling te kunnen bekomen indien de borg haar niet betaald had;

dat de burgerlijke partij C. derhalve gerechtigd is van de verdachte te vorderen de betaling van de som die hij aan de schuldeiseres tot zijn ontlasting uitbetaald heeft, zijnde met intresten in totaal het bedrag van 11.636 frank.

Om deze redenen,

Verwijst de verdachte tot betaling van de burgerlijke partij als schadeloosstelling de som van 11.636 frank met de gerechtelijke interesten en de kosten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST-NIKLAAS

1e Kamer. — 15 mei 1956.

Voorzitter : M. Blauwaert.
Rechters : M.M. Maes en Elewaut.
Referendaris : M. Cloquet.

Faillissement. — Bevoorrechte vordering. — «Gerechtskosten» in de zin van art. 17 van de Hypotheekwet.

Ter bepaling welke kosten behoren tot de bij art. 17 van de Hypotheekwet bevoorrecht verklaarde «gerechtskosten» is niet beslissend de vraag, of het belang van de andere schuldeisers «rechtstreeks» of «onrechtstreeks» door de kosten is gediend, doch wel of dit belang «wezenlijk» door die kosten is gediend.

Dit is een loutere kwestie van oorzakelijk verband tussen de gerechtskosten en het gemene belang.

Als gemaakt in het belang van de failliete boedel dienen te worden beschouwd al de kosten, die «onafscheidbaar» zijn van het beslag, of zonder dewelke het beslag niet had kunnen worden uitgevoerd, hetgeen het geval is voor de gerechtskosten, die nodig zijn om een voor tenuitvoerlegging vatbare titel te bekomen.

De kosten van dagvaarding en van vonnis zijn even onontbeerlijk om tot het executoriaal beslag te komen als de kosten van verzoekschrift of van bevelschrift bij het bewarend beslag.

Cs. De Block t/ Mr Joos q.q. (faillissement Florijn).

Gezien de schuldvorderingsverklaring door voornoemde schuldeisers neergelegd op 9 december 1955. en strekkende tot hun aanvaarding in het passief van het faillissement Laurent Florijn, voor de volgende bedragen :

1) in het gewoon passief : voor de som van 85.902 fr. ;
2) in het bevoorrecht passief, als gerechtskosten gemaakt in het belang van de schuldeisers, voor een bedrag van 3.750 fr., samengesteld als volgt :

a) begrote kosten	580,— fr.
b) pleidooizegel	150,— fr.
c) minuut vonnis :	1.754,— fr.
d) expeditie :	80,— fr.
e) betekening :	440,— fr.
f) inbeslagname :	600,— fr.
g) affichen :	146,— fr.

3.750,— fr.

Gezien het proces-verbaad van onderzoek naar de echtheid van de overgelegde schuldvorderingen, waaruit blijkt dat de verklaring van voormelde schuldeisers voorlopig werd betwist en slechts voor één frank werd aangenomen ;

Overwegende dat de curator wel de werkelijkheid en de rechtmatigheid van de schuldvordering erkent, zowel wat de verschillende posten van de gerechtskosten als wat de hoofdsom betreft, doch dat hij integendeel het bevoorrechte karakter betwist van de gedane gerechtskosten, behalve voor de som van 600 fr., bedrag van de kosten van de eigenlijke inbeslagname ;

Overwegende dat bevoorrechte gerechtskosten diegene zijn die in het belang van de massa werden gemaakt (art. 17 van de hypotheekwet) ;

Overwegende dat dit belang bestaat in de bewaring en in de tegeldmaking van de inbeslaggenomen goederen, dewelke, in principe, het gemene pand van al de schuldeisers vormen ;

Overwegende dat de rechtsleer en de rechtspraak het eens zijn om te verklaren dat ten overstaan van de toepassing van het voorrecht, het inzicht waarmede de schuldeiser de besproken gerechtskosten heeft uitgegeven, onverschillig is (zie o.a. De Page, VII, nr 391 contra nochtans : Hrb. Gent, 6 februari 1906, J.C. F. 1906, 133) ;

dat de schuldeiser die de goederen van zijn schuldenaar in beslag neemt, in feite bijna nooit handelt met het doel die goederen voor andere schuldeisers te bewaren, doch alleen in dit beslag een van de verplichte fases ziet van de procedure strekkende tot de gedwongen uitvoering van zijn recht om persoonlijk betaald te worden ;

Overwegende dat het voorrecht uitsluitend steunt op de objectieve uitkomst van de gerechtskosten, te weten het voor de andere schuldeisers al dan niet profijtig gevolg van gezegde kosten ;

dat het derhalve het uitzonderlijk resultaat is dat, als het ware met terugwerkende kracht, de vroeger gedane kosten wel of niet tot bevoorrechte gerechtskosten valoriseert ;

Overwegende dat de rechtspraak, op grond van dit principe, terecht de aanspraken tot voorrecht heeft verworpen voor gerechtskosten zoals de affichen waarbij de verkoping aangekondigd was, wanneer de verkoping niet doorging omdat het faillissement inmiddels werd uitgesproken (Hrb. Oostende, 31 oktober 1929. Rev. Faill. 1929, 452), of zoals de kosten van schouwing en vergelijking wanneer een vroeger geldig beslag nog van waarde bleef (Hrb. Luik, 13 juli 1932. J.L. 1932, 271 — Hrb. Brussel, 31 oktober 1931. J.B.C. 1931, 252) ;

Overwegende dat er aldus geen controverse bestaat betreffende gerechtskosten die niet gevolgd werden door een werkelijk beslag of door een werkelijke verkoping van de goederen van de schuldenaar ;

Overwegende dat de rechtspraak integendeel verdeeld is nopens de gerechtskosten die een voorrecht genieten, wanneer gezegde kosten uiteindelijk tot de verwezenlijking of ten minste tot de bewaring uitlopen van de goederen van de schuldenaar ;

Overwegende dat een deel van de rechtspraak het voorrecht toekent niet alleen aan de kosten van beslagname of van verkoping, doch aan alle kosten die nodig waren om tot het beslag of tot de verkoping te leiden, en zonder dewelke die daden van bewaring of van tegeldmaking niet hadden kunnen geschieden (zie : Kosten van verzet : Brg. als Hrb. Ieper, 30 januari 1929, Rev. Faill. 1929, 379 — Kosten van dagvaarding, vonnis, uitgifte, betekening : Hrb. Antwerpen, 6 oogst 1888. P.A. 1888.1.338 en in gezegd vonnis aangehaalde rechtspraak — zelfde Rechtbank, 6 december 1902, P.A. 1903, 268 — 11 januari 1913, Ann. Not. 1913, 168 — 20 maart 1913, J.T. 1913, col. 942 — Hrb. Luik, 15 maart 1913, Pas. 1913, III, 237 en noot) ;

Overwegende dat weliswaar een ander deel van de

rechtspraak alleen het bestaan van een voorrecht erkent aan het eigenlijk beslag of hoogstens aan de daden van proceduur die deel maken van de laatste phase om tot dit beslag te komen (HrB. Brugge, 22 augustus 1895, J.T. 1896, nr 1199, col. 88 — HrB. Antwerpen, 9 september 1902 en 20 januari 1903, P.A. 1903, 80 en volg. — HrB. Luik, 23 december 1926, J.L. 1927, 45 — HrB. Gent, 3 mei 1933, J.C.F. 1933, 34 met noot E.V.);

Overwegende dat de opinie van die laatste rechtspraak zelf op het advies steunt van de rechtsleer (o.a. Baudry, Lacantinerie et de Loynes «Nantissement», 3e uitg. deel I, blz. 316, noot I — Beltjens, Encyc. dr. civ., 3e uitg. deel VI, blz. 327, nr 4 — Marton, Privilèges et hypothèques, H° 316 — Cloes, Privilèges et hypothèques, deel I, nr 349 en verzending — Kluyskens, Voorrechten en hypotheeken, nr 56 — De Page, VII, 34, 48 en 49);

Overwegende dat drie argumenten vooral worden ingeroepen;

1. Overwegende dat Martou en Cloes het voorrecht niet toepasselijk achten aan de kosten van dagvaarding en van vonnis omdat — zeggen zij — het de schuldeiser behoort de kosten te dragen die nodig zijn om zich een titel aan te schaffen;

Overwegende dat die bewering onjuist is; dat het burgerlijk wetboek wel, als regel van aanvullend recht, de kosten van de betaling ten laste legt van de schuldenaar (art. 1248) en de kosten van de akte van verkoop ten laste van de koper (art. 1593); dat er echter uit de bepalingen van de wet geen argument af te leiden is tegen het voorrecht waarvan de door de schuldeiser gedane gerechtskosten genieten;

Overwegende dat de wet integendeel uitdrukkelijk voorziet dat de gerechtskosten die nodig zijn om een uitvoerbare titel van de schuldvordering te verschaffen, alleszins in geval van betwisting, ten laste vallen van de bezwijkende partij (art. 130, W.B.R.);

Overwegende dat De Page (VII, nr 48, blz. 46) niet schijnt te betwisten dat het logisch ware te beschouwen, dat een schuldeiser zich wel een uitvoerbare titel moet aanschaffen om tot de uitvoering te kunnen overgaan;

doch dat hij hierbij voegt dat de uitgave van die schuldeiser voor gevolg moet hebben dat een gelijkaardige uitgave voor de andere schuldeisers moet gespaard blijven, wat het geval niet zou zijn waar ieder schuldeiser — volgens aangehaalde auteur — zijn titel zou moeten bezitten om aan de verkoop deel te nemen;

Overwegende dat die laatste bewering van de geleerde civilist moeilijk kan beaamd worden;

dat een gemis aan titel het verzet niet onmogelijk maakt (Van Lennep, VI, nr 454);

Overwegende dat de titel welke de andere schuldeisers zouden moeten bezitten alleszins geen uitvoerbare titel is indien hun schuldvordering niet wordt betwist;

dat wanneer een schuldenaar failliet wordt verklaard, het beslag door een enkel schuldeiser gelegd, dank zij de uitvoerbare titel door hem bekomen, ten profijte komt van de andere schuldeisers zonder dat zij hiervoor een uitvoerbare titel moeten doen gelden, wanneer hun schuldvordering aanvaard wordt, wat het geval is in de grote meerderheid van de gevallen;

II Overwegende dat een tweede argument van sommige auteurs (o.a. Martou en Cloes, hoger geciteerd) hierin bestaat dat de gerechtskosten alleen het voorrecht zouden genieten voor zover de bewaring of de tegeldemaking van het vermogen van de schuldenaar het «rechtstreeks voorwerp» van gezegde ge-

rechtskosten is geweest, hetgeen volgens genoemde auteurs alleen het geval zou zijn voor de proceduur van eigenlijke inbeslagneming of voor de proceduur die de vormen van de verkoping betreft;

Overwegende dat het begrip: «bewaring of tegeldemaking als rechtstreeks voorwerp van de gerechtskosten» geen dienend criterium is voor de toepassing van het besproken voorrecht;

dat het begrip «voorwerp der bewaring» inderdaad impliceert dat het doel bij het maken van de gerechtskosten beoogd, enig belang vertoont waar juist rechtsleer en rechtspraak thans eenparig aannemen dat dit doel onverschillig is en dat alleen het objectief resultaat telt;

III. Overwegende dat een derde argument wordt aangevoerd tot steun van de stelling die het voorrecht beperkt tot de daden welke de betekening van het vonnis volgen;

dat volgens dit derde argument, indien de kosten van beslag of van verkoop bevoorrecht zijn, dit is omdat alle schuldeisers zich bij die soorten procedures zouden mogen voegen, of althans een gelijkaardige proceduur kunnen volgen op hetzelfde vermogen van de schuldenaar om hun deel te kunnen nemen, ieder, in de daaruit voort te spruiten voordelen (De Page VII, nr 33B, C en D);

Overwegende dat de kosten van beslag of van verkoop gedaan door de naartigste schuldeiser, in feite aldus zouden dienen beschouwd te worden als kosten welke de schuldeisers in gemeenschap zouden moeten uitgeven («frais collectifs des créanciers pour-suivants»);

Overwegende dat dergelijke stelling niet overtuigend is omdat zij op een loutere fictie steunt;

dat het inderdaad willekeurig is, als gemene kosten van de vervolgende schuldeisers te beschouwen, de kosten welke in feite door één enkele werden uitgegeven met het uitsluitend inzicht de betaling te verzekeren van zijn persoonlijke schuldvordering en van geen andere;

Overwegende dat die kosten gemaakt zijn tot het persoonlijk nut van de beslagleggende schuldeiser en slechts naderhand gemeen worden door het uitwerksel van het faillissement die ze voor alle andere schuldeisers nuttig maakt;

Overwegende dat de kosten van dagvaarding en van vonnis even nuttig zijn voor allen, naderhand, als de kosten die daarop volgen, vermits die laatste zonder de eerste nooit hadden kunnen gedaan worden;

Overwegende dat een voorrang trouwens wel gerechtvaardigd blijkt voor de schuldvordering van de schuldeiser die gerechtskosten heeft betaald tot en met het beslag of de verkoop, door het feit dat hij de risico's op zich nam voor zorgen en kosten die gevaar liepen voor hem een louter bijkomend verlies te betekenen, indien de schuldenaar per slot van rekening onvermogen mocht blijken;

Overwegende dat de vraag die zich werkelijk stelt in het besproken probleem, niet is te weten of het belang van de andere schuldeisers «rechtstreeks» of «onrechtstreeks» door de gerechtskosten werd gediend, doch wel of de gerechtskosten dit belang «wezenlijk» hebben gediend;

dat dit een loutere kwestie is van oorzakelijk verband tussen de gerechtskosten en het gemeen belang (vergelijk met het oorzakelijk verband inzake aquiliaanse aansprakelijkheid, ten overstaan van het begrip «rechtstreeks» of «onrechtstreekse» schade — De Page, II, 963);

Overwegende, in dit opzicht, dat verdienen beschouwd te worden als gemaakt in het belang van de

massa, al de kosten die « onafscheidbaar » zijn van het beslag (HrB. Oostende, 31 oktober 1929, reeds aangehaald) of zonder dewelke het beslag niet had kunnen uitgevoerd worden — hetgeen het geval is voor de gerechtskosten nodig om een uitvoerbare titel te bekomen;

Overwegende dat de kosten van dagvaarding en van vonnis even onontbeerlijk zijn om in de gedwongen uitvoering tot het beslag te komen, als de kosten van verzoekschrift of van bevelschrift in het bewarend beslag;

Overwegende dat de toepassing van bovenstaande principes niet toelaat, in onderhavig geval, het geheel door eisers gevorderd bedrag als bevoorrecht te beschouwen;

Overwegende dat enerzijds de kosten van affiches, belopende 146 fr., niet bevoorrecht zijn, vermits het faillissement uitgesproken werd vooraleer de aangekondigde verkoping kon gehouden worden;

Overwegende dat anderdeels het vermogen van de failliet slechts bewaard werd tot beloop van de waarde der inbeslaggenomen goederen;

dat die waarde kleiner is dan de schuldvordering van eisers, zodat de uitvoerbare titel die zij zich aanschaffen, boven de waarde der bewaarde goederen voor de andere schuldeisers tot niets heeft gediend;

dat de registratiekosten betreffende dat overige deel, eveneens voor hen zonder nut waren en derhalve niet bevoorrecht zijn;

Overwegende dat waar de bewaarde goederen minder dan 7.000 fr. hebben opgebracht, alleen het minimum van de registratierechten in rekening te nemen is voor het voorrecht;

Overwegende dat de schuldvordering van eisers aldus voorkomt als volgt :

	Bevoorrecht	Chirographair
a) begrote kosten	580,—	
b) pleidooizegel	150,—	
c) minuut vonnis (minimum)	140,—	1.614,—
	(het overige)	
d) expeditie	80,—	
e) betekening	440,—	
f) inbeslagname	600,—	
g) affichen		146,—
Hoofdsom		85.902,—
	1.990,— fr.	87.662,— fr.

Om deze redenen,

de Rechtbank, makende melding dat artikels 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935 nageleefd werden,

Gehoord de heer Lucien Maes, rechter-commissaris, in zijn verslag,

Verklaart de aanvraag ontvankelijk en rechtdoende ten gronde zegt voor recht dat eisers zullen opgenomen worden in het passief van het faillissement Laurent Florijn, voor de volgende bedragen :

in het bevoorrechte passief : voor zover de goederen daartoe bestemd de uitoefening van het voorrecht toelaten, voor de som van 1.990 fr. (duizend negen honderd negentig frank);

in het gewoon passief : voor de som van 87.662 fr. min één frank reeds aangenomen, blijft 87.661 fr. (zeven en tachtig duizend zes honderd een en zestig frank), — en voor het deel van de som van 1.990 fr. voor hetwelk eisers hun voorrecht niet zouden kunnen uitoefenen;

Kosten ten laste van de massa.

VREDEGERECHT TE PEER

10 januari 1956.

Recher : M. Roelands.

Advocaten : Mrs Maris en Rombouts.

1. Bevoegdheid van de vrederechter. — Koop en verkoop van een huisdier.
2. Vordering tot nietigverklaring wegens verborgen gebreken en dwaling omtrent de zelfstandigheid van de zaak. — Vereisten voor het slagen van deze vordering.

1. De volstreckte bevoegdheid ter zake van verkoop van huisdieren, bestemd om verder gehouden te worden, wordt geregeld door artikel 3/1° van de wet van 25 maart 1876 ; derhalve is de vrederechter bevoegd om kennis te nemen van de vorderingen tot vernietiging van de koop, wat ook het bedrag van de eis is en zelfs, indien de vordering van commerciële aard is ; immers de wetgever bepaalt uitdrukkelijk, dat de vrederechter kennis neemt, niet alleen van de vorderingen tot koopvernietiging wegens verborgen gebreken, doch ook van de vorderingen tot nietigverklaring, gegrond op een fout of een gebrek van de zaak bij verkoop of ruiling van dieren.

2. De verkoper staat alleen in voor de verborgen gebreken, welke ten tijde van de verkoop bestonden en van zodanige aard zijn, dat zij de zaak ongeschikt maken voor het gebruik, waartoe zij bestemd is of dit gebruik althans in zeer ernstige mate belemmeren ; een gebrek is verborgen, als het niet zichtbaar en vanzelf in het oog vallend is en de koper het ook niet door een bezichtiging, gelijk van hem mocht verwacht worden, kon ontdekken.

De dwaling omtrent de zelfstandigheid der zaak, die het voorwerp der overeenkomst uitmaakt, kan de vernietigbaarheid van de overeenkomst medebrengen ; onder de zelfstandigheid der zaak moet worden verstaan de hoedanigheid, die de partij vooral op het oog heeft gehad bij het sluiten van de overeenkomst en die er haar toe gebracht heeft de overeenkomst aan te gaan.

De koop is alleen vernietigbaar, indien de dwaling verschoonbaar was.

Engelen t/ Braeken.

Overwegende dat aanlegger op 20 september 1955 bij verweerder een drachtige vaars, rood-wit, aankocht voor de prijs van 13.000 frank ; dat genoemd dier verkocht werd als toekomstige melkkoe ; dat het op 20-9-1955 geleverd en betaald werd ;

Dat na de kalving op 30-9-1955, verzoeker vaststelde dat de vaars slechts twee gezonde en bruikbare tepels had en volgens aanlegger ongeschikt bleek als melkdier ;

Overwegende dat, rekening houdend met deze omstandigheden, de vordering van eiser er toe strekt te horen zeggen voor recht dat de tussen partijen afgesloten overeenkomst nietig is, daar de toestemming van eiser niet geldig zou gegeven zijn ; dat deze immers niet zou gekocht hebben indien hij het gebrek had gekend, en dat er dwaling zou zijn omtrent de zelfstandigheid van de zaak die het voorwerp van de overeenkomst uitmaakt ;

Dat dienvolgens door eiser de teruggave gevorderd wordt van de betaalde koopsom alsmede van de bijkomende vergoedingen ;

Over de bevoegdheid :

Overwegende dat de bevoegdheid «ratione materiae», zoals ter zake van verkoop van huisdieren bestemd om voortgehouden te worden, geregeld wordt door art. 3, 7^e van de wet dd. 25-3-1876; dat het derhalve de Vrederechter is die bevoegd is om kennis te nemen van de vorderingen tot vernietiging van de koop, wat ook het bedrag van de e's weze en zelfs indien de vordering van commerciële aard is; dat immers de wetgever zelf uitdrukkelijk bepaalt dat de Vrederechter kennis neemt niet alleen van de vorderingen tot koopvernietiging wegens verborgen gebreken, doch ook van de vorderingen tot nietigverklaring gegrond op een fout of een gebrek van de zaak bij verkoop of ruiling van dieren; (A.P.R. Deel II, V^o Koopvernietigende gebreken, n^{rs} 237 en 284);

dat wij in casu dus wel bevoegd zijn;

Ten gronde :

Overwegende dat waar zulks nodig mocht blijken, de koper van dieren, behoudens bijzondere bij overeenkomst bedongen waarborgen beschikt over een vordering tot nietigheid van de overeenkomst wegens dwaling over de zelfstandigheid (art. 1110 B.W.) of wegens bedrog (art. 1116 B.W.); hij kan gebeurlijk ook een vordering instellen tot vaststelling van onbestaanbaarheid (artt. 1128 en 1598 B.W.); hij kan eindelijk ook een vordering instellen wegens koopvernietigend gebrek (Wet 25 aug. 1885 en art. 1641 B.W.);

Overwegende dat in casu, zoals blijkt uit de dagvaarding, de vordering tot nietigheid ingesteld werd wegens dwaling over de zelfstandigheid (art. 1110 B.W.); dat tevens beweerde wordt dat de eiser zijn toestemming niet zou gegeven hebben in deze koop indien hij het gebrek gekend had;

Overwegende dat volgens de rechtsleer de verkoper alleen instaat voor de verborgen gebreken, welke ten tijde van de verkoop bestonden en van zodanige aard zijn dat zij de zaak ongeschikt maken voor het gebruik waartoe ze bestemd is of dit gebruik althans in zeer ernstige mate belemmeren; dat het gebrek «verborgen» moet zijn dient verstaan te worden als een gebrek dat niet zichtbaar en vanzelf in het oog vallend is en dat de koper ook niet door een bezichtiging, gelijk van hem kon verwacht worden, kon ontdekken;

Dat anderzijds er dient op gewezen dat de koper van een zaak, die een zichtbaar gebrek heeft, het maar aan zichzelf moet wijten indien hij aldus een slechte koop gedaan heeft (Kluyskens, «De Contracten», n° 126);

Overwegende bovendien dat daar waar zulks passend is, de koper een actie wegens bedrog, tot nietigheid van het contract of tot schadevergoeding kan instellen, indien hij bewijst dat het dier ten tijde van het contract aangedaan was door een ziekte, die de verkoper hem door bedrieglijke kunstgrepen verdoken heeft gehouden. (Handelsrechtbank Brussel, 5 september 1906, Pand. Pér. 1906, 1374);

Overwegende verder dat de dwaling omtrent de zelfstandigheid der zaak die het voorwerp van de overeenkomst uitmaakt, de vernietigbaarheid der overeenkomst kan medebrengen, zulks in de veronderstelling dat onder de zelfstandigheid der zaak verstaan wordt de hoedanigheid, die de partij vooral op het oog had bij het sluiten der overeenkomst en die er haar toe gebracht heeft het contract aan te gaan (Cas. 8 mei 1905, Pas. 1905, I, 214);

Overwegende dat «la théorie de l'erreur est l'une des plus contestables qui soit. Pour ne point sacrifier la volonté réelle, on compromet gravement le besoin

de sécurité. On offre une véritable prime à l'impéritie, à l'inhabilité, à la négligence d'un des contractants... Il arrive souvent qu'il (le contractant) est de bonne foi; qu'il ignore l'erreur de sa contre-partie, et supporte alors tous les risques de l'annulation. La sécurité des contrats est compromise. Aussi un redressement considérable s'est-il opéré, depuis le Code, dans la théorie de l'erreur. Les premiers germes s'en trouvent dans la loi elle-même. Celle-ci n'admet que l'erreur substantielle: La jurisprudence l'a toujours interprétée stricto sensu.

Pour éviter la prime à l'imprudence ou à la négligence la jurisprudence est arrivée à distinguer l'erreur excusable de l'erreur inexcusable. Elle ne protège que la première. L'erreur inexcusable (c.a.d. l'erreur si grossière qu'une homme normal et raisonnable ne la commet pas) constitue, en toute hypothèse, une faute, dont son auteur conserve les risques. Le contrat est maintenu...

Constitue un vice apparent celui dont une personne normalement s'ignoreuse a pu se rendre compte, même si, en fait elle ne s'en est plus rendu compte... Enfin la jurisprudence se montre très large pour admettre la prise en charge, expresse ou implicite, des risques d'erreur, prise en charge qui exclut la nullité. Les juges s'inspirent, dans ce cas, du caractère aléatoire de la chose, des connaissances professionnelles de la partie qui invoque l'erreur etc. (De Page, Complément ou Tome I, n° 46);

Overwegende dat uit al deze beschouwingen blijkt dat er zal dwaling zijn over de zelfstandigheid — t.t.z. ieder bestanddeel of wezenlijke hoedanigheid, die de partij bij het sluiten van de overeenkomst vooral op het oog had en die er haar toe heeft aangezet de overeenkomst aan te gaan, — indien die wezenlijke hoedanigheden van de zaak niet aanwezig zijn; (Colin et Capitant, II, blz. 280-282);

Dat in dit verband gevonst werd dat de koper van een melkkoe, die met het oog op de melkopbrengst gekocht werd doch niet de verhoopte hoeveelheid melk geeft, niet de nietigverklaring kan vorderen wegens dwaling, tenzij de verkoper de opbrengst van een bepaalde hoeveelheid gewaarborgd heeft (Rb. Brussel, 4-3-1891, Pas. 1891, III, 33);

Overwegende dat we in casu staan voor een dier welk slechts twee gezonde tepels heeft maar toch melk geeft; dat derhalve het dier, welk met het oog op melkopbrengst werd gekocht, maar waarschijnlijk de verhoopte hoeveelheid melk niet geeft, toch geen aanleiding kan geven tot nietigverklaring van de overeenkomst daar er geen dwaling voorhanden is over de zelfstandigheid;

Overwegende dat daarenboven de rechtbank dient rekening te houden met de beroepskennis — zie De Page, T. I, n° 46 hierboven aangehaald — van aanlegger, die veehandelaar is en dit beroep sinds jaren uitoefent;

Dat hij samen met verweerder, op 20-9-1955, naar de weide zou gegaan zijn om de drachtige yaars te keuren;

Overwegende tevens dat het in de streek een gebruik is, dat de koper ook na de overeenkomst betreffende de prijs, het recht heeft vóór de levering en betaling de yaars of koe «te trekken» t.t.z. zich er van te vergewissen dat uit de vier tepels sekreet komt en het dier te weigeren zo er uit één der tepels geen sekreet komt; dat dit recht op onderzoek slechts toegekend wordt aan ernstige kopers, daar de verkopers terecht vrezen dat door veel of onregelmatig uittrekken van het aanwezige sekreet, de uier meer vatbaar is voor ontsteking;

Dat in geval de koper-veehandelaar dit niet gedaan heeft hij het maar aan zichzelf moet wijten, indien hij aldus een slechte koop gedaan heeft; dat we, in casu, in ieder geval voor een onverschoonbare dwaling staan, waarvan de gevolgen ten laste van de koper vallen;

Overwegende dat het anderzijds niet bewezen is dat de vaars het kwestieuze gebrek zou gehad hebben ten tijde van de verkoop; dat aanlegger, immers, het d'er bij hem thuis had minstens acht dagen voor de kalving; dat also alle aansprakelijkheid in hoofde van verweerder (verkoper) verdwijnt;

Overwegende dat uit dit alles voldoende blijkt dat de aanstelling van een deskundige door aanlegger aangevraagd, — ten einde te laten vaststellen sinds wanneer voornoemd gebrek bij het kwestieuze dier bestond en of zulks invloed heeft op de melkopbrengst, — in casu als laattijdig en niet dienend voorkomt;

Overwegende dat uit de tegensprekelijke behandeling der zaak blijkt dat niets kan weerhouden worden ten laste van verweerder;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpend en rechtdoende op tegenspraak;

Gelet op de artt. 2, 3, 4, 30, 34, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935;

Verklaren ons bevoegd om van de eis kennis te nemen;

Verklaren de eis ontvankelijk doch ongegrond; wijzen hem af; veroordelen aanlegger tot de kosten.

BALIELEVEN

VOORZORGSKAS VOOR ADVOCATEN

Uitnodiging.

De raad van beheer van de Voorzorgskas voor Advocaten verzoekt de leden van de vereniging de algemene statutaire vergadering van de Kas te willen bijwonen, die zal gehouden worden op zaterdag 4 mei 1947, te 14 u. 30, in het Paleis van Justitie te Brussel, in de zittingszaal van de eerste kamer van het Hof van Beroep.

Dagorde :

1. Goedkeuring van het proces-verbaal van de gewone algemene vergadering van 14 april 1936.
2. Verslag van de raad van beheer over de rekeningen van het vorige dienstjaar en voordracht van de begroting van het komende dienstjaar. Goedkeuring van de rekeningen en de begroting.
3. Ontlasting van de beheerders.
4. Aanduiding van twee beheerders, respectievelijk door de Balie van Hoei en het Verbond der Belgische Advocaten voor te stellen.
Gedeeltelijke vernieuwing van de raad van beheer (artikel 18), door de vervanging of de wederverkiezing van tien uittredende en wederverkiezbare beheerders.
5. Allerlei.

De advocaten, leden van de vereniging, die verhinderd zouden zijn de vergadering bij te wonen en die wensen zich te laten vertegenwoordigen, kunnen daartoe een volmacht verlenen aan een ander lid.

Deze volmacht moet geen bijzondere vorm hebben en kan afgegeven worden aan het bureau van de vergadering.

Het getal stemmen waarover een mandataris kan beschikken is beperkt tot tien (artikel 32).

NECROLOGIE

PROF. M. H. BREGSTEIN

Gedurende het paasverlof heeft een ontstellend bericht de Nederlandse rechtswereld getroffen, bericht dat ook in Vlaams-België bij vele juristen een indruk van diepe verslagenheid heeft verwekt. De gekende Nederlandse jurist M. H. Bregstein, professor in burgerlijk recht aan de Universiteit van Amsterdam, is gedurende een reis op Sicilië, bij een ongeval, om het leven gekomen. Bij het openen der vensterluiken in zijn hotelkamer te Palermo deed Prof. Bregstein een val vanuit het venster met dodelijke afloop.

Voor de Nederlandse juristenwereld is dit een onberekenbaar verlies. Prof. Bregstein was inderdaad een van de meest vooraanstaande rechtsgeleerden in Nederland, een van de klaarste geesten en een van de meest beminnelijke mensen. De Nederlandse rechtswetenschap kon van hem nog reusachtig veel verwachten.

Hij was niet enkel een geliefd professor, waarvan het onderwijs uitmuntte door een uitzonderlijke helderheid. Doch hij was ook iemand die op de meest intense wijze deelachtig was aan alle aangelegenheden van het Nederlandse rechtsleven. Hij was redacteur van het bekend tijdschrift « Rechtsgeleerd magazijn Themis » en tevens van het « Weekblad voor privaatrecht, Notarisambt en Registratie ». Hij bracht merkwaaardige preadviezen uit, zowel voor de Nederlands Juristenvereniging als voor de Broederschap der kandidaat-notarissen.

Aan de Universiteit te Amsterdam was hij de leerling van de grote en nog steeds zozeer betreurde Prof. P. Scholten en hij bleef er gedurende twee jaar diens assistent.

In 1927 werd hij ingeschreven bij de balie te Amsterdam, werd er rechter-plaatsvervanger, doch zegde in 1934 aan de advocatuur vaarwel om een benoeming te aanvaarden als hoogleraar aan de Nederlandse economische hogeschool te Rotterdam.

In 1939 werd hij benoemd tot hoogleraar aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam, waar hij het handelsrecht, het internationaal privaatrecht en later, als opvolger van Prof. Scholten, het burgerlijk recht doceerde.

Hij werd ook in 1946 benoemd als plaatsvervangend raadsheer in het Gerechtshof te Amsterdam.

In 1927 verdedigde hij zijn proefschrift over « Ongegronde vermogensvermeerdering », dat dadelijk de uitzonderlijke kwaliteiten, die hem eigen waren, in het licht stelde en dat tot op heden nog steeds een werk is van blijvende betekenis op het gebied van het Nederlands burgerlijk recht.

Verder verschenen van zijn hand belangrijke juridische opstellen waaronder wij vermelden « Het recht van koop en de stilzwijgende wederinhuur » verschenen in 1932 in de feestbundel aangeboden aan Prof. Scholten; in 1935 « De betekenis der wilsovereenstemming voor de uitlegging van overeenkomsten »; in 1936, het preadvies voor de Nederlandse Juristen-Vereniging over « De bevoegdheid van de rechter tot wijziging van de overeenkomst »; in 1938, in het gedenkboek van het B.W., « De ontwikkeling van de algemene contractenleer in het B.W. van 1858 tot heden »; in 1939 « Het gezag van de rechtspraak tegenover het geldende recht ».

Na de bevrijding onderging zijn activiteit in de juridische literatuur een zekere beperking ten gevolge van de omstandigheid dat hij in beslag werd genomen door allerlei taken die hem van overheidswege waren

opgedragen, vooral in verband met het rechtsherstel, taken die hij met zijn gekende nauwgezetheid en zijn grote offervaardigheid op voortreffelijke wijze vervulde.

Het is tragisch vast te stellen dat nog in de laatste nummers van het W.P.N.R. een artikel van zijn hand werd gepubliceerd betreffende «De samenloop van vorderingen bij gebrekkige levering uit koop» waarvan de vervolgen, helaas, posthuum zullen verschijnen.

Nog vorig jaar hield Prof. Bregstein een voordracht voor de Rechtsfaculteit der Universiteit te Gent over «Meijers en de poging tot hercodificatie in Nederland» en wij hadden het grote voorrecht de tekst van deze lezing te kunnen publiceren in het Rechtskundig Weekblad. Ter gelegenheid van deze lezing was het ons gegeven een ganse avond met hem door te brengen en te praten over zovele vraagstukken betreffende burgerrechtelijke aangelegenheden en het was een onvergetelijk genot met hem van gedachten te wisselen en hem te horen uitweiden over de jongste vraagstukken in verband met de herziening van het Nederlands Burgerlijk Wetboek.

Het besef dat deze hoogstaande man en grote geleerde ons in de kracht van zijn leven is ontvallen, zal bij allen die hem gekend hebben een schrijnende pijn nalaten.

Ook de Vlaamse juristen voelen diep hoe groot het verlies is dat het overlijden van Prof. Bregstein teweeg brengt in de juristenwereld aan beide zijden van de grens.

René Victor

MEDEDELINGEN

RECHTSGENOOTSCAP VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT TE BRUSSEL

Het Rechtsgenootschap van de Vrije Universiteit te Brussel verleent een studiebeurs aan een retorica-leerling(e) van één der Nederlandstalige Athenea, Lycea of andere officiële school in België. De wedstrijd tot het bekomen van deze beurs bestaat uit een verhandeling over een onderwerp van algemene ontwikkeling. De laureaat bekomt gratis een inschrijving aan de Vrije Universiteit te Brussel, eerste candidatuur voorbereidend tot de rechten, Nederlandstalige afdeling, alsook de cursussen, uitgegeven door het Brussels Studenten-genootschap.

Deze wedstrijd gaat door op dinsdag 7 mei a.s. Samenkomst te 9 u. 30 stipt op het Secretariaat van de Faculteit van Wijsbegeerte en Letteren, Franklin Rooseveltlaan, 50, Brussel.

Alle inschrijvingen dienen vóór 6 mei te worden overgemaakt aan het Rechtsgenootschap, Franklin Rooseveltlaan 50, te Brussel.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift van de Vrederechters : n° 3 - maart 1957 :

M. Labbé, Pension de retraite des Juges de paix et Pension de survie des veuves et orphelins. — Rechtspraak.

Advocatenblad : n° 4 - 15 april 1957.

Mr P. W. van Doorne, Pro Deo. — Mr IJ. H. M. Nijgh, De balie en Napoleon. — Mr J. R. Voûte en Mr L. Hardenberg, De ereregelen van de International Bar Association. — Mr F. van Raalte, Verordening op de

boekhouding. — Mr O. A. C. Verpaalen, De boekhouding van de advocaat in Frankrijk. — Mr H. D. van Werkum, Het congres van belastingjuristen te Düsseldorf.

Rechtsgeleerd Magazijn Themis : afl. 2 - 1957 :

Giorgio Del Vecchio, Over het natuurrecht. — Prof. Mr W. P. J. Pompe, De Mens in het Strafrecht.

Nederlands Juristenblad : afl. 15 - 13 april 1957 :

Mr Dr W. Diamand, Particuliere liefdadigheid in plaats van schadevergoeding van overheidswege? — Prof. Mannheim over kinderrechtspraak. — Mr M. R. Mok, Nogmaals, de bekentenissen van Kardinaal Mindszenty.

Afl. 16 - 20 april 1957 :

Mr J. Rutgers, De Boedelrechter volgens het ontwerp Meijers (I). — Prof. Mr G. E. Langemeijer, Prof. Mr M. H. Bregstein †. — Mr Dr Benno Stokvis, Artikel 3 der wet van 11 mei 1956, Stbl. 242, houdende enige regelen betreffende het gebruik van de Friese taal, in het bijzonder in het rechtsverkeer. — Mr W. Hugenholtz, Gevonden dieren.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie : n° 4487 - 13 april 1957 :

Prof. Mr M. H. Bregstein, De samenloop van vorderingen bij gebrekkige levering uit koop (I). — Dr A. R. de Bruijn, De universitaire notariële opleiding. — C. D. Jalink, De nieuwe Successiewet in de praktijk. — Prof. Mr G. de Grooth, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Verbintenissenrecht 1955 (XIV).

N° 4488 - 20 april 1957 :

In memoriam Prof. Mr M. H. Bregstein. — Prof. Mr M. H. Bregstein, De samenloop van vorderingen bij gebrekkige levering uit koop (II). — H. van Santen, De vrijstelling van overdrachtsrecht bij overdracht van vastgoed aan gemeenten in het belang van de volkshuisvesting. — Y. D. C. van Duyn, Fiscale Notities. — Prof. Mr de Grooth, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Verbintenissenrecht 1955 (XV).

Journal des Tribunaux : n° 4147 - 14 avril 1957 :

André Cloquet, La valeur des mentions imprimées des factures. — M. La Haye et Jos. Vankerckhove, Le louage de choses. — Jurisprudence.

n° 4148 - 21-28 avril 1957 :

José Vanderveeren, L'acquiescement du Docteur Adams ou The Best Justice in the World. — Jean Eeckhout, La condamnation du défendeur en cassation aux frais en cas d'annulation pour défaut de réponse aux conclusions. — Jurisprudence.

Journal des Tribunaux d'Outre-Mer : n° 82 - 15 avril 1957 :

André Trine, Les secrétariats sociaux agréés d'employeurs au Congo. — Jurisprudence.

Annales de Droit et de Sciences Politiques : n° 1 - 1957 :

M. Jean Barrère, Le droit familial socialiste. — M. Igance Claeys Bouuaert, Etude critique sur le régime fiscal des sociétés en Belgique et en France. — Me Françoise Penninckx, La représentation des Cadres dans les Comités d'entreprise en France, en Allemagne et en Belgique. — M. Robert Compagnon, Les hommes contre le Droit.